

ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่
จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ
ของ
วีรวรรณ ศรีทน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
พฤศจิกายน 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**Opinions of Personnel on Financial Management of Tambon Administrative
Organizations in Nongki District, Buriram Province**

Weerawan Srithon

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2015

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระได้พิจารณาการค้นคว้าอิสระของ
นางวีรวรรณ ศรีทน เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(ดร. วิชชาญ จุกทริก)

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน)

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพันธ์ เสนารัตน์)

.....กรรมการ

(ดร. ธัญญรัตน์ คณะวัน)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล สมคุณา)

วันที่.....เดือน..... 18 พ.ย. 2558 พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	วีรวรรณ ศรีทน		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ดร.วิชาญ จุลหริก	ที่ปรึกษาหลัก	
	รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2558

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการควบคุมติดตามผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 169 คน ประกอบด้วย พนักงานส่วนตำบลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8024 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมและติดตามผล ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในหมู่บ้าน รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่บริหารชุมชน ต้องบริหารชุมชนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป และองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นศูนย์ประสานงาน หน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือประชาชน ตามลำดับ

TITEL Opinions of Personnel on Financial Management of Tambon Administrative Organizations in Nongki District, Buriram Province

AUTHOR Weerawan Srithon

ADVISORS Dr.Witchan Juncarick Thesis Advisor
Associate Professor Prajan Kanawan Co- Advisor

DEGREE Master of Arts **MAJOR** Public Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2015

ABSTRACT

The purpose of this research was to study opinions of the personnel on financial management of Tambon Administrative Organizations in Nongki District, Buriram Province. Three aspects were emphasized i.e., budgeting, budget spending and follow-up and control using a budget. The samples were composed of 169 personnel of eight Tambon Administrative Organizations in Nongki District. The research tool was a questionnaire with three parts: i.e., checklist, rating scale and open-ended questions with the reliability of 0.8024. The basic statistics employed in this study were percentage, mean and standard deviation. The study results revealed that:

The opinions of the samples in the target areas on the financial management were overall found at a high level. Having considered each aspect, it showed that all aspects were also found at a high level. Moreover, budget spending was ranked first and was followed by budgeting and follow-up and control using a budget respectively. For their opinions and recommendations, the respective topics were mostly recommended: The financial management should be transparent for the benefits of communities. Tambon administrative Organizations should administrate the communities continuously and successfully. Tambon Administrative Organizations as the cooperative centers should provide assistance to people.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คร.วิชาญ จุลหริก ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำารค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด ข้าราชการบำนาญ อดีตรองนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์ อาจารย์ ดร. สถาพร วิชัยรัมย์ หัวหน้าสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนายพิเชษฐ สุขเขียว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้จากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณ บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชื่นนำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

วีรวรรณ ศรีทน

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร.....	25
แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ.....	35
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	46
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	90
วิธีดำเนินการวิจัย.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	91
อภิปรายผล.....	92
ข้อเสนอแนะ.....	96
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	96
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	97
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	106
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	107
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองแบบสอบถาม.....	111
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	113

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	115
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	122
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	124

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบล.....	73
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	79
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	81
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดทำงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	82
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	85
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการควบคุมติดตามผล โดยภาพรวมและรายข้อ.....	87
4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	88

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนามาเป็นลำดับ และตอบสนองแนวทางการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เด่นชัดไม่ว่ารัฐธรรมนูญของไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความต่อเนื่องและเติบโตอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2542 ได้มีพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเพิ่มบทบาทให้อำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและการวางผังเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบบประชาธิปไตย ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาชุมชนในขณะนี้เพราะอยู่ใกล้ชิดชุมชนและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็วสอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่ง ก็คือ การที่ประชาชนมีบทบาทในการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดความผูกพันและเห็นความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุด ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามกฎหมาย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อชุมชนในลักษณะที่เป็นองค์กรพื้นฐานของท้องถิ่น และเป็นกลไกที่สำคัญต่อการบริหารการพัฒนาในระดับตำบลทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ ในทางทฤษฎีมีความเชื่อว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวโน้มว่าจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาชนบทเป็นองค์กร ที่มีพลังของประชาชน ในท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับประชาชน และทรัพยากรต่าง ๆ ในชนบทจึงน่าจะรู้ปัญหา ความต้องการที่แท้จริง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหา ได้เป็นอย่างดีอันจะส่งผลต่อ

ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจสังคมการเมือง และสิ่งแวดล้อมในชุมชน เป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร และพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคล่องตัวมากขึ้น (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2541 : 279)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้จังหวัดบุรีรัมย์มีการแบ่งการปกครองท้องถิ่นเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำนโยบายของรัฐบาลมาให้บริการประชาชน โดยจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการตามความต้องการของประชาชนอำเภอหนองกี่คืออำเภอหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้จะมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้ว ยังมีการจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติและงบประมาณเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ในปัจจุบันมีปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาการจัดทำงบประมาณ ปัญหาการใช้จ่ายงบประมาณ และปัญหาความเชื่อมั่นในการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือปัญหาความไม่โปร่งใสในการบริหารงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดการทุจริตในการใช้งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่น ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดทำงบประมาณรายจ่ายมีการกำหนดค่าใช้จ่ายของแต่ละกิจกรรมในงบประมาณรายจ่ายประจำปีไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม และไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงไม่มีการเรียงลำดับความจำเป็นเร่งด่วนในแต่ละกิจกรรม การใช้จ่ายงบประมาณ การใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ ในด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการควบคุมติดตามผล เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและโปร่งใสต่อไป

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน จากการบูรณาการแนวคิดของสุวรรณ พินิตานนท์ ได้แก่ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการควบคุมติดตามผล(สุวรรณ พินิตานนท์. 2543 : 8)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 แห่งซึ่งประกอบด้วย พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 299 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. 2556 : ไม่มีเลขหน้า)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน(Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 : 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในคำศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จึงนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อและการตัดสินใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยอาศัยความรู้ การรับรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อันได้แก่ ความคิดเห็นต่อการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ และการควบคุมติดตามผล การใช้งบประมาณ

2. **การบริหารงบประมาณ** หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณ และการควบคุมติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณ ในองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอหนองกี่ใน 3 ด้าน คือ

2.1 **ด้านการจัดทำงบประมาณ** หมายถึง กระบวนการจัดทำประมาณารายรับ และรายจ่ายเพื่อขอร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อผู้บังคับบัญชา นายกององค์การบริหารส่วนตำบล สภากององค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับ ภายในวันที่ 15 สิงหาคมของทุกปี และเมื่อสภาเห็นชอบจะเสนอต่อนายอำเภออนุมัติเพื่อพิจารณาอนุมัติและเมื่อนายอำเภออนุมัติแล้วให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลลงนามในข้อบัญญัติจากนั้นได้ประกาศหัวข้อบัญญัติต่อไป

2.2 **ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ** หมายถึง กระบวนการในการเบิกจ่าย โดยมีการจัดทำแผนการเบิกจ่ายเงินจากส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรายงานให้สำนักท้องถิ่นจังหวัดทราบ เจ้าหน้าที่พัสดุตรวจสอบเรียบร้อยแล้วทำรายงานเอกสารฎีกาต่าง ๆ เพื่อขอเบิกจ่ายเงินต่อผู้บังคับบัญชาและรวบรวมเอกสารฎีกาคือสำนักงานคลังจังหวัดในการเบิกจ่ายเงินข้างต่อไป

2.3 **ด้านการควบคุมติดตามผล** หมายถึง กระบวนการในการควบคุมการรับ การเบิกจ่ายเงิน การควบคุมบัญชี รายงานเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินและหนี้การควบคุมและตรวจสอบของสภากององค์การบริหารส่วนตำบล โดยประชาชนเพื่อการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในข้อบัญญัติ

3. **พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองกี่จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย ตำบลโคกสว่าง ตำบลโคกสูง ตำบลนุกระสัง ตำบลเมืองไผ่ ตำบลเขียปราสาท ตำบลทุ่งกระดาดพัฒนา ตำบลท่าโพธิ์ชัย และ ตำบลทุ่งกระเด็นท์

4. **องค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 8 แห่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารายการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไทย
6. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นการสรุปผล หรือการตัดสินใจพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ก่อตัวขึ้น ภายในจิตใจของแต่ละบุคคล หรือเป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีวิจารณญาณ โดยยึดความรู้และประสบการณ์ของบุคคลนั้นเป็นหลัก โดยไม่จำเป็นต้องเอาความรู้ที่ถูกต้องหรือข้อพิจารณาใด ๆ มาพิสูจน์ ได้มีผู้ให้ความหมายและนิยาม ไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

จิรายุ ทรัพย์สิน (2540 : 16) กล่าวว่าความคิดเห็นนั้น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้อื่นสามารถรับรู้ได้ ตลอดจนสามารถที่จะประเมินค่าเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือ ประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลงความเห็นอาจจะเป็นลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ อันเนื่องมาจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งความเห็นที่แสดงออกมานั้นสามารถวัดได้

ลาวัณย์ จักรานุกวัฒน์ (2540 : 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ หรือการลงความเห็นที่ไม่ได้เป็นความรู้สึกอันแท้จริง แต่ในบางครั้งความคิดเห็นในบางสิ่งบางอย่าง อาจเป็นจริงได้

ชยากร เทศะบำรุง (2544 : 6) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติและค่านิยม โดยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับจิตลักษณะของบุคคลหรือสังคม ค่านิยมเป็นเรื่องราวทางจิตอย่างกว้าง ๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก การยอมรับหรือไม่ยอมรับ การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้น ด้วยการพูด เขียนหรือสื่อสารให้บุคคลอื่นได้รับรู้โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม และสภาพแวดล้อม ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลนั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ความคิดเห็นยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

ความสำคัญของความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ละคน จะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน นโยบายต่าง ๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

โยธิน ศันสนบุษ (2542 : 46) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำดีหรือไม่ดีอย่างไรจากความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับประโยชน์ เพื่อให้ผู้กระทำได้ทำการปรับปรุงพฤติกรรมทัศนคติของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เช่น กิจการค้าของบริษัทเอกชน โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ จะสอบถามความคิดเห็นของผู้ชมต่อรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีกว่าเดิม

เสกสรร วัฒนพงษ์ (2542 : 141) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็น การแสดงออกถึงความเชื่อ ทัศนคติ การวินิจฉัย การพิจารณาหรือการประเมินผลอย่างมีรูปแบบ โดยได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติและข้อเท็จจริง ความรู้ที่มีอยู่ของผู้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นอาจจะแสดงออกโดยการพูดหรือการเขียนก็ได้

ชยากร เทศะบำรุง (2544 : 7) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้ทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม สะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้ที่กระทำดีหรือไม่ดีอย่างไรจากความคิดเห็นของผู้ได้รับประโยชน์ เพื่อให้ผู้กระทำได้ทำการปรับปรุงพฤติกรรม ทัศนคติของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย เช่น กิจการ

ค้าของบริษัทเอกชน โดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ จะสอบถามความคิดเห็นของผู้ชมรายการต่อรายการ โทรทัศน์ต่าง ๆ อยู่เสมอเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีกว่าเดิม

จากความสำคัญของความคิดเห็นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ความคิดเห็นมีความสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างมากเพราะทำให้ทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน โฆษณาต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามความพอใจของผู้ร่วมงาน และผลของความคิดเห็นสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงผลการดำเนินการให้ดีขึ้น

ประเภทของความคิดเห็น

นอกจากสภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ แล้ว หากเกิดสิ่งเร้าขึ้นกับตัวของบุคคล ซึ่งคุณลักษณะบางประการที่นักวิชาการให้ความเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่น่าสนใจศึกษาเนื่องจากมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล มีนักวิชาการของต่างประเทศ ได้ให้ความหมายและจำแนกประเภทของความคิดเห็น ดังนี้

กันยา สุวรรณแสง (2540 : 112-114) ได้แบ่งการคิดออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ

1. การคิดที่ไม่มีจุดมุ่งหมาย หรือการคิดประเภทสัมพันธ์ (Associative Thinking) เป็นการคิดที่ไม่มีแนวทาง คิดเรื่องนี้แล้วก็คิดเรื่องโน้นติดต่อกันไปเรื่อย ๆ ไม่มีการสรุปผล เช่น การคิดเลื่อนลอย การคิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว (Autistic Thinking) เป็นการคิดเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเองมากกว่าที่จะใช้เหตุผลตามความเป็นจริง ฝันกลางวัน หรือการสร้างวิมานในอากาศ (Day Dreaming or Feverie) เป็นการเพ้อฝันในขณะที่ยังตื่นอยู่ โดยรู้ตัว วาดภาพ จินตนาการเรื่อยเปื่อย การฝันกลางคืน (Night Dreaming) เป็นการฝันขณะหลับ เป็นการฝันโดยเก็บเอาความกังวลใจตลอดกลางวันไปฝันกลางคืน การคิดที่เป็นอิสระ (Free Association) การคิดที่เป็นสายความคิดจะตามกันมาเป็นสายไม่หยุด และการคิดที่ถูกควบคุม การคิดด้วยอารมณ์ที่คล้อยตามสิ่งเร้า (Controlled Association) เป็นการคิดที่มีกฎเกณฑ์ว่าจะต้องอยู่ภายใต้การแนะนำ คือถูกควบคุมให้คิดเฉพาะแต่เรื่องนั้น ๆ

2. การคิดที่มีจุดมุ่งหมาย (Directed Thinking) การคิดโดยตรงที่ใช้ในการแก้ปัญหา การคิดหาเหตุผล ได้แก่ การคิดแบบวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Thinking) การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และการคิดแก้ปัญหา (Problem Solving) การคิดแบบวิเคราะห์วิจารณ์ หรือการคิดเชิงวิจารณ์ คือการพินิจพิจารณาเหตุผล โดยอาศัยพิจารณาข้อมูล และสถานการณ์ต่าง ๆ ว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใด สิ่งใดดีหรือไม่คืออย่างไร ผู้ใดผิดผู้ใดถูก การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิด

แก้ปัญหาเป็นการคิดค้นเพื่อพบความสัมพันธ์ใหม่ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ มีคุณค่า และแปลกใหม่กว่าเดิม เป็นการคิดแก้ปัญหาประเภทหนึ่งซึ่งเป็นปัญหาพิเศษ ไม่ใช่ปัญหาในชีวิตประจำวัน

จาร์วรรณเศรษฐนิท (2550 : 8) กล่าวว่า การจำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภทคือ

1. การคิดโดยไม่ต้องมีจุดหมาย (Undirected Thinking) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าความคิดต่อเนื่อง (Associative Thinking) การคิดแบบเชื่อมโยงเป็นความคิดที่ไม่มีจุดหมาย เป็นอิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก เช่น การฝัน การจินตนาการ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เป็นต้น

2. การคิดอย่างมีจุดหมาย (Goal – directed Thinking) เป็นการคิดที่มักมีบทสรุปหลังจากที่คิดเสร็จ หรือเมื่อต้องการหาคำตอบในวิถีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ไขปัญหา การคิดแบบนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การวิเคราะห์การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

เรมเมอร์ (Remmer. 1954 : 171; อ้างถึงใน ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์. 2551 : 8) กล่าวว่า การจำแนกความคิดเห็นเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ซึ่งทางบวก ได้แก่ ความรักหลงและทางลบ ได้แก่ ความรังเกียจ โดยความคิดเห็นนี้รุนแรง และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานจากความรู้ความเข้าใจสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ได้แก่ ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย เป็นต้น

จากประเภทความคิดเห็นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ความคิดเห็นสามารถเกิดจากการเรียนรู้เข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือมาจากประสบการณ์ที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อจิตใจและความคิดประเภทของความคิดเห็นสามารถแบ่งได้ทั้งในทางที่ดี ได้แก่ การยอมรับและในทางที่ไม่ดี ได้แก่ การปฏิเสธอาจมีระดับความคิดเห็นในระดับธรรมดาและรุนแรง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้สึคนึกคิดของผู้นั้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น จะมีองค์ประกอบมากมายหลายอย่างด้วยกัน เช่น ประสบการณ์ส่วนตัว หรือ จากสื่อต่าง ๆ ในยุคของ โลกปัจจุบัน ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพล ต่อความคิดเห็นได้เช่นกัน ซึ่งมีนักวิชาการกล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไว้ดังนี้ คือ

ถวิล ชาราโกชน์ (2540 : 10) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความคิดเห็นว่ามาจากปัจจัยหลายประการ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้ในการรับรู้ ความคิดปกติหรือความบกพร่องของอวัยวะรับสัมผัส จะมีผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อบุคคล ภายนอก

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง หรือการได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฝังใจและเกิดความคิดต่อ ประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อบุคคลเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิด และให้ ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

4.ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตขึ้นย่อมต้องมีกลุ่มและ สังคมนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงาน ที่มีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

5. สื่อสารมวลชน คือ สื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้นสื่อ เหล่านี้ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของ บุคคล

ชานาซ วิชิตะกุล (2546:10) กล่าวว่า การก่อตัวของความคิดเห็นไปในทิศทางใดเป็นผลสืบเนื่องมาจากเงื่อนไข 4 ประการ ได้แก่

1. กระบวนการเรียนรู้ที่สะสมเพิ่มพูนขึ้น โดยเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ร่วมเข้าด้วยกัน เช่น จากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน เป็นต้น

2. ประสบการณ์ส่วนตัว เนื่องจากมนุษย์ต่างมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไปซึ่งการสั่งสมของประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจะก่อให้เกิดการสร้างรูปแบบเป็นของตนเอง ดังนั้นความคิดเห็นบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะแต่ละบุคคล ที่พัฒนาไปตามวัฏจักรชีวิต

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดความคิดเห็นของบางคนได้มาจากการเลียนแบบ ความคิดเห็นของคนอื่นที่ตนเองเกิดความพอใจ ศรัทธา ชื่นชอบ เช่น ครอบครัว อาจารย์ คารา นักการเมือง หรือบุคคลสำคัญ เป็นต้น

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมก่อให้เกิดการน้อมรับเอาความคิดเห็นของกลุ่มมาเป็นของตน ซึ่งอาจเป็นทั้งการยอมรับโดยสมัครใจหรือการยอมรับแบบจำยอม เพื่อมิให้เป็นการขัดหรือฝืนกระแสสังคมได้ทั้งนั้น ซึ่งกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์อย่างมาก ได้แก่ กลุ่มศาสนา กลุ่มวัฒนธรรม สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

รัชณี พิทักษ์ญาติ (2546 : 20) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น เพราะการศึกษาจะทำให้บุคคลนั้นๆ มีความรู้เรื่องต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น คนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล

1.2 ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในการยอมรับต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ความเชื่อในการนับถือศาสนา เป็นต้น

1.3 สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่น และต่อสังคมหรือกลุ่มเป็นส่วนรวม

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบของงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 การอบรมของครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่หรือบุคคลในครอบครัวสั่งสอน โดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนหรือรับเอาระเบียบวิธี กฎเกณฑ์ค่านิยมต่างๆ ที่กลุ่มนั้น ได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใด หรือสังคมใดก็จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้นและในที่สุดก็มักจะมีความคิดเห็นคล้ายตามไปกับกลุ่มและสังคมนั้นด้วย

2.3 สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะเป็นสิ่งที่สร้างความคิดทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

จากปัจจัยดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว

การวัดความคิดเห็น

สำหรับการวัดความคิดเห็นนั้น ได้มีผู้ทำวิจัยและออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความคิดเห็น ไว้หลายอย่างตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่ทำการศึกษา ดังต่อไปนี้

สมสิน เชิญทอง (2541 : 9) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นทัศนคติ แรงจูงใจและค่านิยมได้มีการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวัดสิ่งต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้อย่าง

เค็ดขาด เพราะมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ การวัดความคิดเห็นส่วนใหญ่แล้วก็ยังไม่มีการแบ่งแยกออกจากทัศนคติอย่างชัดเจน การสำรวจความคิดเห็นมักจะเป็นการถามสิ่งที่เฉพาะเจาะจง เช่น การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการตำรวจสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้ก็ออกมาจากการสอบถามความคิดเห็น เหล่านี้จะเป็นตัวชี้ความพอใจไม่พอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

หลักการวัดความคิดเห็นที่เป็นที่นิยมเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา คือ จะให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบคำถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

ไพรัช สุขสงญาติ (2542 : 10) กล่าวว่า วิธีการวัดความคิดเห็น โดยมากจะให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าเป็นปฏิฐาน (Positive) หรือปฏิเสศ (Negative)

สุชาติ สุทธิจิระพันธ์ (2543 : 12) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงงูใจ การรับรู้ แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่น ๆ จึงมีวิธีการวัดความคิดเห็น ดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพ โดยภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมา และสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ
2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลช่วยให้ได้ข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
3. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลา และเงินทุนน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมาแต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้
4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ออกมา ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์ และความสามารถออกมาถึงแม้ไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้จากการแสดงออกดังกล่าว โดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การตอบแบบสอบถาม การฉายภาพ การสัมภาษณ์ และการเล่าความรู้สึก เป็นต้น

จากวิธีการวัดความคิดเห็นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและมิได้ถูกบังคับจากบุคคลอื่น ไม่มีการวินิจฉัยว่า ถูกหรือ ผิด เป็นการแสดงออกในเชิงบวกหรือลบก็ได้ ความคิดเห็น เป็นการอาศัยพื้นฐานการศึกษา ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม กลุ่มสังคมที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง สื่อประเภทต่าง ๆ เป็นเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้แล้วความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณในแบบปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับวิวัฒนาการปกครอง ต่อมาได้มีการนำแบบอย่างมาจัดทำงบประมาณขึ้นในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยการจัดทำงบประมาณนั้น รัฐบาลได้เริ่มทำขึ้นก่อนและต่อมาได้ขยายขอบเขตไปถึงองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ได้มีผู้ให้ความหมายและนิยาม ไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

ศุภวัฒน์ ปภัสสรกาญจน์ (2546 : 149) ให้ความหมายของงบประมาณว่า หมายถึง แผนการใช้จ่ายเงินของรัฐ ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การเตรียมแผนงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำขั้นตอน อันประกอบไปด้วยโครงสร้างการบริหาร การทำตารางเวลาและการบริหารการควบคุมงบประมาณ ทั้งนี้การจัดทำแผนควรคำนึงถึงกฎระเบียบหรือกฎหมาย และปทัสสถานทั้งด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ

อรรถ ธรรมโน (2548 : 48) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการด้านรายจ่ายการหารายได้และการกู้เงินของรัฐบาล โดยปกติจะเป็นแผนประจำปี แต่ในระยะหลัง ๆ ได้มีการขยายระยะเวลาการใช้จ่ายบางแผน หรือบางรายการเป็น 2 ปี และในบางประเทศได้มีความพยายามให้มีการมองไปไกลถึง 5 ปี

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548 : 262) ได้กล่าวว่า ความหมายของงบประมาณ หมายถึง เอกสารทางการเงินที่แสดงรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งปกติกำหนดระยะเวลา 1 ปี และจะต้องทำเป็นกฎหมายโดยยกร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

จากความหมายของงบประมาณดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า งบประมาณ หมายถึง ประมาณการรายรับและประมาณการรายจ่ายที่เป็นเอกสารแสดงในรูปตัวเลขจำนวนเงิน ตามแผนบริหารโครงการงานกิจกรรม และค่าใช้จ่ายตามกำหนดหัววงระยะเวลา

การบริหารงบประมาณ

เมื่องบประมาณรายจ่ายได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ฝ่ายบริหารก็ต้องบริหารไปตามงบประมาณรายจ่าย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การจัดหารายได้ การเก็บรักษาเงิน การฝากเงิน การถอนเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ การเบิกจ่ายเงิน การบันทึกระบบบัญชี ตลอดจนตรวจสอบการจัดเก็บรายได้ และการใช้จ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่าย

สุวรรณ พินิตานนท์ (2543 : 8)กล่าวว่า หลักเกณฑ์การตั้งงบประมาณ จะต้อง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. งบประมาณรายจ่ายของท้องถิ่นทุกประเภท ทุกรายการ จะต้องตราเป็นเทศบัญญัติ ข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
2. การตั้งงบประมาณรายจ่ายทุกประเภท ทุกรายการ จะต้องตราเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด

3. รูปแบบงบประมาณเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด
ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

1. หน่วยงานต่าง ๆ ประมาณการรายรับ – รายจ่าย
2. หน่วยงานคลังรายงานการคลัง สถิติ
3. เจ้าหน้าที่งบประมาณ ตรวจสอบ วิเคราะห์จัดทำงบประมาณ
4. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติให้ตั้งงบประมาณ
5. สภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบ
6. ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ พิจารณาอนุมัติ
7. นายก อบท.ลงนาม
8. ประกาศโดยเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป : 3-7) กล่าวว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตั้งงบประมาณรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ดังนี้

ลักษณะของงบประมาณรายจ่าย

ข้อ 9 เงินรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดทำเป็นงบประมาณ

รายจ่ายประจำปีและให้มีประมาณการรายรับประกอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย

ข้อ 10 งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจำแนกเป็นงบประมาณรายจ่ายทั่วไปและงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ

ข้อ 11 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดทำงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

ข้อ 12 งบประมาณรายจ่ายทั่วไปและงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการอาจตั้งจ่ายเงินช่วยเหลือระหว่างกันได้

ข้อ 13 งบประมาณรายจ่ายทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยรายจ่ายงบกลางและรายจ่ายตามแผนงาน

ข้อ 14 รายจ่ายตามแผนงานจำแนกเป็นสองลักษณะคือ

1. รายจ่ายประจำ

1.1 หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ

1.2 หมวดค่าจ้างชั่วคราว

1.3 หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ

1.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค

1.5 หมวดเงินอุดหนุน

1.6 หมวดรายจ่ายอื่น

2. รายจ่ายเพื่อการลงทุนประกอบด้วยหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

รายละเอียดประเภทรายจ่ายงบกลางหมวดรายจ่ายต่างๆและเงินนอกงบประมาณให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด

ข้อ 15 งบประมาณรายจ่ายซึ่งตั้งจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไปหรือเงินประเภทอื่นที่ต้องนำมาตั้งงบประมาณรายจ่ายให้จำแนกลักษณะรายจ่าย ตามข้อ 14 และให้ระบุประเภทของเงินนั้นในคำชี้แจงประมาณการรายรับและงบประมาณรายจ่ายด้วย

ข้อ 16 การตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กระทำตามที่กฎหมายระเบียบข้อบังคับคำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

การควบคุมงบประมาณ

ข้อ 33 ให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่งบประมาณรับผิดชอบร่วมกันในการควบคุมงบประมาณรายจ่ายและเงินนอกงบประมาณเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ระเบียบข้อบังคับคำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย โดยมีหัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้ช่วยเหลือและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วยคือ

1. ควบคุมการรับและการเบิกจ่ายเงิน
2. ควบคุมบัญชีรายงานและเอกสารอื่นเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินและหนี้
3. ตรวจสอบเอกสารการรับจ่ายเงินการขอเบิกเงินและการก่อหนี้ผูกพัน

ข้อ 34 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันได้ตามข้อกำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ทั้งนี้ ต้องมีกฎหมายระเบียบข้อบังคับคำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้จ่าย และมีเงินรายได้เพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้

ข้อ 35 บรรดาเงินที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับ ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับหรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญาหรือได้รับจากการให้หรือใช้ทรัพย์สินหรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของทางราชการหรือองค์การเองให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเว้นแต่จะมีกฎหมายระเบียบข้อบังคับคำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ 36 บรรดาเงินที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจากผู้ทูลให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายในกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด โดยเฉพาะให้จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้นและไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเว้นแต่มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายนั้นและผู้ทูลให้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้นำส่งเป็นเงินรายได้

การใช้จ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเงินกู้เงินยืมจากเงินสะสม หรือเงินอุดหนุนจากกระทรวงทบวงกรมหรือหน่วยงานอื่นใดที่มีลักษณะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามที่ระบุไว้เป็นการเฉพาะ โดยไม่มีเงื่อนไขให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามที่ระบุไว้โดยไม่ต้องตราเป็นงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้ สำหรับแบบและวิธีการจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด

เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดเชยความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นจะต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องตราเป็นงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้

เงินรายรับที่เป็นสถานพยาบาล สถานการศึกษา หรือสถานอื่นใดที่อำนวยความสะดวก

เป็นสาธารณประโยชน์ หรือประชาสงเคราะห์ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินไปใช้จ่ายได้ แต่เฉพาะตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้เท่านั้น

ข้อ 37 เมื่อสิ้นปีงบประมาณหากงบประมาณรายจ่ายมีเหลืออยู่และได้มีการเบิกตัดปีหรือขยายเวลาเบิกตัดปีไว้แล้ว ในกรณีนี้ให้เบิกจ่ายได้โดยอาศัยงบประมาณรายจ่ายฉบับเดิมต่อไปได้อีกภายในระยะเวลาที่ขอเบิกตัดปี หรือขยายเวลาเบิกตัดปีไว้

ข้อ 38 การก่องหน้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายเกินกว่าหนึ่งปีงบประมาณจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น และมีเงินรายได้ตามงบประมาณแล้วจึงจะจ่ายได้ การรายงาน

ข้อ 39 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งสำเนางบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ได้รับอนุมัติให้ประกาศใช้แล้ว ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับ องค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเพื่อทราบ ภายในระยะเวลาไม่เกินสิบห้าวัน นับแต่วันสิ้นสุดการประกาศโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ 40 เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้นทั้งงบประมาณรายจ่ายและเงินนอกงบประมาณไว้ โดยเปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนทราบภายในกำหนดสามสิบ วันตามแบบที่กรมการปกครองกำหนด แล้วส่งสำเนารายงานการรับ - จ่ายดังกล่าวไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบและเก็บเป็นข้อมูลระดับจังหวัด ภายในระยะเวลาสิบห้าวันหลังจากนั้น แล้วให้จังหวัดรายงานกรมการปกครองทราบ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป : 12-19) กล่าวว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระที่จะพิจารณาตั้งงบประมาณรายจ่ายตามแผนงานและ กลุ่มงานประจำ ได้ตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและฐานะการคลังของแต่ละแห่งในการ บริหารงบประมาณ ดังนี้

1. ด้านบริหารทั่วไป

1.1 แผนงานบริหารงานทั่วไป

- 1.1.1 งานบริหารงานทั่วไป
- 1.1.2 งานวางแผนสถิติ
- 1.1.3 งานบริหารงานคลัง

1.2 แผนงานการรักษาความสงบภายใน

- 1.2.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการรักษาความสงบภายใน
- 1.2.2 งานเทศกิจ
- 1.2.3 งานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและระงับอัคคีภัย
- 2. ด้านบริการชุมชนและสังคม
  - 2.1 แผนงานการศึกษา
    - 2.1.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษา
    - 2.1.2 งานระดับก่อนวัยเรียนและประถมศึกษา
    - 2.1.3 งานระดับมัธยมศึกษา
    - 2.1.4 งานศึกษาไม่กำหนดระดับ
  - 2.2 แผนงานการสาธารณสุข
    - 2.2.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับสาธารณสุข
    - 2.2.2 งานโรงพยาบาล
    - 2.2.3 งานสาธารณสุขและสาธารณสุขอื่น
    - 2.2.4 งานศูนย์บริการสาธารณสุข
  - 2.3 แผนงานสังคมสงเคราะห์
    - 2.3.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์
    - 2.3.2 งานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์
  - 2.4 แผนงานเคหะและชุมชน
    - 2.4.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับเคหะและชุมชน
    - 2.4.2 งานไฟฟ้าถนน
    - 2.4.3 งานสวนสาธารณะ
    - 2.4.4 งานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
    - 2.4.5 งานบำบัดน้ำเสีย
  - 2.5 แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
    - 2.5.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน
    - 2.5.2 งานส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชน
  - 2.6 แผนงานการศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ
    - 2.6.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ
    - 2.6.2 งานกีฬาและนันทนาการ
    - 2.6.3 งานการศาสนาวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.6.4 งานวิชาการวางแผนและส่งเสริมการท่องเที่ยว

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา

3.1.1 งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและการโยธา

3.1.2 งานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

3.2 แผนงานการเกษตร

3.2.1 งานส่งเสริมการเกษตร

3.2.2 งานอนุรักษ์แหล่งน้ำและป่าไม้

3.3 แผนงานการพาณิชย์

3.3.1 งานกิจการสถานธนาขุม

3.3.2 งานกิจการประปา

3.3.3 งานตลาดสด

3.3.4 งานโรงฆ่าสัตว์

4. ด้านการดำเนินงานอื่น

4.1 แผนงานงบกลาง

4.1.1 งานงบกลาง

ศุภวัฒน์ ปภัสสรกาญจน์ (2546 : 290-291) กล่าวว่า การคลังและงบประมาณในระดับท้องถิ่นไว้ว่า สำหรับการบริหารการคลังและงบประมาณในระดับท้องถิ่นจะมีความแตกต่างจากการบริหารงานคลังและงบประมาณในระดับชาติ กล่าวคือ มีความสลับซับซ้อนน้อยกว่า นอกจากนี้ การบริหารและตรวจสอบในระดับท้องถิ่น ต้องเป็นไปภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งต้องเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดแผนการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นการกระจายอำนาจด้านกำลังคน การบริหารจัดการและการงบประมาณ รัฐบาลได้มีการเตรียมแผนงาน และโครงการการถ่ายโอนกิจกรรมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความพร้อมที่จะดำเนินการกิจกรรมและ หรือ โครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ปัญหาการกระจายอำนาจยังคงเป็นปัญหาที่เกิดจากการไม่ยอมปล่อยอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของส่วนราชการหน่วยงานราชการที่ซึ่งมักอ้างว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมใด ๆ ได้ ทำให้เห็นนโยบายการกระจายอำนาจยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม แผนงาน โครงการถ่ายโอนอำนาจได้ถูกจัดทำขึ้น เพื่อการถ่ายโอนอำนาจจากการปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2544 โดยจะมีการดำเนินการถ่ายโอนกิจกรรมต่าง ๆ

จนบรรลุเป้าหมายบางส่วนในปี 2549 ซึ่งในการกำหนดแผนงานดังกล่าวในด้านรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประมาณการไว้ว่าจะต้องมีสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลกลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 35 ทั้งนี้ จะคำนึงถึงภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญ

ไพรัช ตระการศิรินนท์ (2550 : 192) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณ ใ้ว่าการบริหารงบประมาณเริ่มต้นจากรัฐสภาได้อนุมัติงบประมาณ โดยเป็นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกมาแล้ว การบริหารงบประมาณเกี่ยวข้องกับการอนุมัติเงินประจำงวด โดยสำนักงบประมาณ ให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ของบประมาณเข้ามา การเบิกจ่ายเงิน งบประมาณ โดยกรมบัญชีกลาง และการจ่ายเงินงบประมาณซึ่งจะเกิดขึ้นที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้การบริหารงบประมาณยังเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินหลัอมปี ซึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากส่วนราชการ ไม่สามารถจะใช้จ่ายเงิน ได้ทันทีงบประมาณรายจ่ายนั้น เงินงบประมาณที่ส่วนราชการได้รับในแต่ละปี มักจะมีการเบิกจ่ายจริง ไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ของจำนวนเงินงบประมาณทั้งหมด เป็นเหตุให้ต้องมีการกันเงินงบประมาณ ไปเบิกจ่ายหลัอมปี ดังนั้น ในทางปฏิบัติของข้อมูลรายจ่ายจริงจากเงินงบประมาณที่เกิดขึ้นในแต่ละปี จึงเกิดจากเงินงบประมาณที่ส่วนราชการเบิกจ่ายในปีงบประมาณปัจจุบันนั่นเอง

จากการบริหารงบประมาณดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การบริหารงบประมาณ คือ การควบคุมการ ใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็น ไปตามราชการและแผนงานหรืองานที่ฝ่ายบริหารได้รับ อนุมัติงบประมาณมาใช้จ่าย เพื่อป้องกันการรั่วไหลของเงินงบประมาณ โดยวิธีการอนุมัติเงิน ประจำงวด การเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงิน รวมตลอดถึงการรายงานผลงานต่าง ๆ ที่ได้ใช้งบประมาณเพื่องานนั้น ๆ

ระเบียบและวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดกรอบระเบียบและหนังสือเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 (ม.ป.ป. : 8-10) ใน 4 ประการดังนี้

1. วิธีการจัดทำงบประมาณ
2. การ โอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
3. การควบคุมงบประมาณ
4. การรายงานงบประมาณ

จากการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 4 ประการ นั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการจัดทำงบประมาณ

งบประมาณเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญค่อนข้างสูงต่อการบริหารองค์กรทุกระดับ และเป็นปัจจัยที่สามารถทำให้เกิดปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้โดยมีผู้ให้ความรู้และเสนอแนวคิดในการจัดทำงบประมาณ ดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป. : 12-19) กล่าวว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กำหนดวิธีการจัดทำงบประมาณไว้ดังนี้

ข้อ 22 ให้ใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำงบประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายงานการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณของตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ

ข้อ 23 ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณทำการพิจารณาตรวจสอบ วิเคราะห์ และแก้ไขงบประมาณในชั้นต้น แล้วเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อคณะผู้บริหารท้องถิ่น ได้พิจารณาอนุมัติให้ตั้งเงินงบประมาณประจำปีแล้ว ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณรวบรวมและจัดทำเป็นร่างงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นได้นำเสนอต่อสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคม

ข้อ 24 ในกรณีที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่สามารถที่จะนำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อสภาท้องถิ่นได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ให้เสนอขออนุมัติต่อสภาท้องถิ่น แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้รายงานนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

ข้อ 25 การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างงบประมาณรายจ่ายของสภาท้องถิ่น และการพิจารณาอนุมัติร่างงบประมาณรายจ่ายของผู้มีอำนาจอนุมัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

จากระเบียบและวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว พอสรุปได้ความว่า วิธีการจัดทำงบประมาณ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการงบประมาณ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเจ้าหน้าที่งบประมาณ มีหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี เสนอผู้บริหารเพื่อเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพิจารณาอนุมัติร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเพื่อให้ นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติให้ประกาศใช้งบประมาณรายจ่ายต่อไป

2. การโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

หลักการพิจารณาการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สามารถดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่งบประมาณเป็นผู้เสนอต่อคณะผู้บริหารเพื่ออนุมัติ โดยมีผู้ให้ความรู้และเสนอแนวคิดในการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป. : 1,8-9) กล่าวว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวิงงงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กำหนดการโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณไว้ดังนี้

ข้อ 26 การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 27 การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอน ไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

ข้อ 28 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายรับหรืองบประมาณรายจ่าย ให้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 29 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้าง ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

ข้อ 30 การโอน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายเงินประเภทอื่น ที่ต้องนำมาตั้งงบประมาณรายจ่ายตามข้อ 15 ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณมีอำนาจอนุมัติ โอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจแล้ว

ข้อ 31 การโอน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายการที่ได้เบ็ดตัดปี หรือขยายเวลาให้เบ็ดตัดปีไว้ จะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจให้เบ็ดตัดปีได้หรือขยายเวลาเบ็ดตัดปี

ข้อ 32 ภายใต้ข้อบังคับ 39 การโอนเงินงบประมาณรายจ่าย หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประมาณการรายรับและงบประมาณการรายจ่าย เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจแล้ว ให้ประกาศโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ แล้วแจ้งการประกาศให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบ ภายในสิบห้าวัน สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้แจ้งแก่นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

3. การควบคุมงบประมาณ

การควบคุมงบประมาณ เป็นการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ

ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้ควบคุมงบประมาณรายจ่ายร่วมกับ คณะผู้บริหาร ซึ่ง ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป. : 9-10) กล่าวว่า ระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กำหนดการควบคุมงบประมาณไว้ดังนี้

ข้อ 33 ให้คณะผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่งบประมาณรับผิดชอบร่วมกันในการ ควบคุมงบประมาณรายจ่ายและเงินนอกงบประมาณ เพื่อให้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทย โดยมีหัวหน้าหน่วยงานคลังเป็นผู้ ช่วยเหลือและมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1. ควบคุมการรับ และการเบิกจ่ายเงิน
2. ควบคุมบัญชี รายงาน และเอกสารอื่นเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน และหนี้
3. ตรวจสอบเอกสารการรับจ่ายเงิน การขอเบิกเงิน และการก่อหนี้ผูกพัน

ข้อ 34 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจ่ายเงิน หรือก่อหนี้ผูกพัน ได้ตามข้อความที่ กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ทั้งนี้ ต้องมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยอนุญาตให้จ่าย และมีรายได้เพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้

ข้อ 35 บรรดาเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับ ไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่ หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้หรือใช้ ทรัพย์สินหรือเก็บดอกผลจากทรัพย์สินของราชการ หรือองค์กรเอง ให้นำส่งเป็นรายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่จะมีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการกระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ 36 บรรดาเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจากผู้อุทิศให้ โดยมี วัตถุประสงค์ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายในกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด โดยเฉพาะ ให้ จ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้น และไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เว้นแต่มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายนั้น และผู้อุทิศให้ไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำ เงินส่งเป็นเงินรายได้ การใช้จ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินกู้ เงินจ่ายขาดเงินสะสม หรือเงินอุดหนุน จากกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใด ที่มีลักษณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามที่ระบุไว้เป็นการเฉพาะ โดยไม่มีเงื่อนไข ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ดำเนินการตามที่ระบุไว้ โดยไม่ต้องตราเป็นเงินงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้ สำหรับแบบและ วิธีการจ่ายเงิน หรือก่อหนี้ผูกพันให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด เงินที่ได้รับในลักษณะค่า

ชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สิน และจำเป็นจะต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินไปใช้จ่ายได้แต่เฉพาะตามระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้เท่านั้น

ข้อ 37 เมื่อสิ้นปีงบประมาณ หากงบประมาณรายจ่ายมีเหลืออยู่ และได้มีการเบิกตัดปี หรือขยายเวลาเบิกตัดปีไว้แล้ว ในกรณีนี้ให้เบิกจ่ายได้โดยอาศัยงบประมาณรายจ่ายฉบับเดิมต่อไปอีกภายในระยะเวลาที่ขอเบิกตัดปี หรือขยายเวลาเบิกตัดปีไว้

ข้อ 38 ภายใต้ข้อบังคับข้อ 9 ข้อ 17 ข้อ 21 และข้อ 34 การก่อกำหนดผู้กักตุนงบประมาณรายจ่ายเกินกว่าหนึ่งปีงบประมาณ ให้กระทำโดยความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นและจัดทำงบประมาณรายจ่ายตามขั้นตอนของกฎหมาย การก่อกำหนดผู้กักตุนงบประมาณรายจ่ายเกินกว่าหนึ่งปีงบประมาณสำหรับโครงการใด โครงการหนึ่งจะกระทำได้เมื่อมีความจำเป็นไม่อาจแยกงบประมาณตั้งจ่ายและดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณได้ซึ่งเป็นโครงการประเภทที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ไม่อาจแยกการจัดซื้อจัดจ้างได้เป็นส่วน ๆ และมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการในปีงบประมาณเดียว ให้ก่อกำหนดผู้กักตุนได้ไม่เกินปีงบประมาณถัดไปและงบประมาณที่จะก่อกำหนดผู้กักตุนจะต้องไม่เกินร้อยละห้าสิบของงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนของงบประมาณปีที่ผ่านมา โดยจะต้องระบุในงบประมาณรายจ่ายในปีปัจจุบัน และในปีงบประมาณถัดไปให้ชัดเจน

4. การรายงานงบประมาณ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อสิ้นปีงบประมาณจะต้องมีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณในปีงบประมาณนั้น ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป. : 10) กล่าวว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 กำหนดการรายงานงบประมาณไว้ดังนี้

ข้อ 39 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดส่งสำเนางบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ได้รับอนุมัติให้ประกาศใช้แล้ว ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเพื่อทราบภายในระยะเวลาไม่เกินสิบห้าวัน นับแต่วันสิ้นสุดการประกาศโดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ 40 เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศรายงานการรับจ่ายเงินประจำปีงบประมาณที่สิ้นสุดนั้นทั้งงบประมาณรายจ่ายและเงินนอกงบประมาณไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานองค์กร เพื่อให้ประชาชนทราบภายในกำหนดสามสิบวันตามแบบที่กรมการ

ปกครองกำหนด แล้วส่งสำเนารายงานการรับ – จ่ายดังกล่าวไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบและเก็บเป็นข้อมูลระดับจังหวัด ภายในระยะเวลาสิบห้าวันหลังจากนั้น แล้วให้จังหวัดรายงานกรมการปกครองทราบ

พุทธิพงษ์ คงเถลิงศิริวัฒนา (2546 : 60) กล่าวว่า การบริหารงบประมาณในการให้บริการสาธารณะ ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการวางแผน โครงการ ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายหรือการ โอนเงิน ทั้งนี้เพื่อรักษาวินัยทางการคลังของเทศบาล

ชลนิภา รัตตะเวทิน (2547 : 90-91) กล่าวว่า การที่บุคคลที่มีความแตกต่างในเรื่องของระดับการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกันอาจเนื่องมาจาก การดำเนินกิจการการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีระดับการศึกษาแตกต่างกันแต่ในทางปฏิบัติแล้วแต่ถูกกำหนด โดยข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายตรวจสอบ จึงทำให้มีการปฏิบัติงานเป็นคณะ ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ การเปรียบเทียบปัญหาการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ของคณะผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล โดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากข้อบังคับตำบลว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้คำนึงถึงทิศทางของการพัฒนาในระยะยาวขาดการระดมทรัพยากรขององค์กรภายนอกมาใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นของตน ไม่สามารถประมาณการรายรับได้อย่างถูกต้อง ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดทำงบประมาณปีละหลาย ๆ ครั้ง และนอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารงบประมาณตลอดจนระบบการควบคุมภายนอกยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

อัญฉรา จีสันเทียะ (2547 : 40) กล่าวว่า การกำหนดผู้รับผิดชอบที่ปฏิบัติงานด้านงบประมาณที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณไว้ชัดเจนทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็วและทันต่อความต้องการใช้งบประมาณและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น

ประเสริฐ บุญเรือง (2547 : 49) กล่าวว่า ผู้บริหารจะมีบทบาทในการบริหารกิจการของเทศบาลตำบลให้เป็นไป นโยบายและวิสัยทัศน์ของตนเอง ภายใต้ผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลตำบล และผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารงบประมาณในด้านการจัดเก็บรายได้ การใช้จ่ายงบประมาณและการ โอนและแก้ไขงบประมาณ เนื่องจากเป็นกระบวนการ

บริหารงบประมาณซึ่งผู้บริหารมีอำนาจบริหารและอนุมัติให้เป็นไปตามระเบียบฯ ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องบริหารงานให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

อรรถ ธรรมโน (2548 : 55) กล่าวว่า วงจรหรือขั้นตอนงบประมาณไว้ว่าการทำงานงบประมาณแผ่นดินในประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนปฏิบัติการกิจแล้วเสร็จครบวงจรสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การเตรียมแผนโดยฝ่ายบริหาร
2. การอนุมัติโดยฝ่ายนิติบัญญัติ
3. การปฏิบัติตามงบประมาณ
4. การตรวจสอบ

บุพวารธรรม สุขดี (2550 : 65) กล่าวว่า การจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร จึงให้ความสำคัญกับการสร้างข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่องบประมาณเป็นรูปร่าง และสามารถนำมาใช้ได้ตามกำหนด กลวิธีอย่างหนึ่งที่ฝ่ายบริหารเลือกนำมาใช้ คือ การต่อรองและการประนีประนอมในการแบ่งสรรงบประมาณ ตลอดจนการสร้างกติกากฎหรือข้อตกลงที่ยอมรับจากทุกฝ่าย

อาณัติ สีจันไชย (2550 : 55) กล่าวว่า บุคลากรบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอและเกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่ตลอดยังมีการประสานงานไม่คึกคักในเรื่องความร่วมมือในการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการของระเบียบแบบแผนในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการรายงานงบประมาณดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การรายงานงบประมาณ คือ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยคณะผู้บริหารต้องแถลงผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อสภาท้องถิ่นและประกาศรายงานการรับ - จ่ายเงินประจำปี

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การ

ความหมายของการพัฒนาองค์การ

การพัฒนาเป็นการฝึกอบรมในหลาย ๆ รูปแบบ มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตขององค์กร การพัฒนาจึงจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่องานที่หลากหลายมากขึ้น เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจการแข่งขันที่มีมากขึ้น รวมถึงแนวโน้มสังคมและการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไป ดังกล่าวแล้ว เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งอาจจำแนกออกได้ดังต่อไปนี้

ดินปรัชญาพุทธ (2549 : 174-177) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของสังคมจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่มีคุณค่ามากกว่าหรือดีกว่ามองในแง่ที่การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเพียงด้านหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดของสังคมแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่วัดผลได้อย่างชัดเจน
2. การพัฒนาหมายถึงการยกระดับความเป็นอิสระของระบบและปัจเจกบุคคลที่จะใช้ดุลพินิจในการเลือกทางเลือก (Alternatives) หลากหลายโดยไม่ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือผลกระทบของสภาพแวดล้อมแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการพัฒนารวมถึงความสามารถของระบบและปัจเจกบุคคลที่จะควบคุมสภาพแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางที่ตนต้องการการปรับตัวให้เข้ากับและควบคุมสภาพแวดล้อมจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนา
3. การพัฒนาเป็นแนวความคิดเชิงปทัสฐานซึ่งเทียบได้กับการปรับปรุงให้ดีขึ้นการปรับปรุงดังกล่าวนี้รวมถึงการปรับปรุงสภาพการณ์ที่จำเป็นที่จะสนองตอบความต้องการของมนุษย์ทั้งนี้รวมถึงการมีรายได้ขั้นต่ำที่มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้หรือการขจัดความยากจนการมีงานทำ การมีโอกาสในชีวิตและทรัพย์สินและการลดความไม่เสมอภาคให้น้อยลงนอกจากนี้การพัฒนายังรวมถึงการให้การศึกษาเพื่อให้ประชาชนสามารถอ่านออกเขียนได้ การมีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหารและความปราศจากการกดขี่ทางเพศและมลพิษต่างๆ
4. การพัฒนาหมายถึงความเปลี่ยนแปลงและการแปลงรูปของสังคมที่เป็นขั้นตอนและมีความต่อเนื่องในอันที่จะสนองตอบข้อเรียกร้องของปัจเจกบุคคลองค์การชาติ (และกลุ่มย่อยต่างๆ ในชาติ) ด้วยเหตุนี้การศึกษาถึงการพัฒนาจึงต้องเกี่ยวข้องถึงการศึกษาถึงความปรารถนาเป้าหมายความใฝ่ฝันทะเยอทะยานและการรับรู้ของบุคคลและหน่วยการปกครองการบริหารของชาติ (Polity) หรือชุมชน
5. องค์การสหประชาชาติกล่าวถึงการพัฒนาตามความหมายให้ไว้เป็น 2 ระยะคือ ระยะก่อนปี 1914 การพัฒนาหมายถึงการสร้างรัฐสมัยใหม่ที่มีพื้นฐานอยู่บนวัฒนธรรมเครื่องจักร การแบ่งงานกันทำซึ่งรวมถึงการแบ่งแยกโครงสร้างและภารกิจที่เฉพาะเจาะจงมีการตั้งบริษัท โรงงานระบบราชการการมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในการเพิ่มรายได้ประชาชาติต่อหัวการมีทุนนิยมภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีมีการปกครองการบริหารแบบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญและการมีผู้แทนที่นำไปสู่ปัจเจกชนนิยมส่วนระยะหลังปี ค.ศ. 1914 การพัฒนาหมายถึงการพัฒนาเทคโนโลยีทางด้านเทคนิคเทคโนโลยีการจัดการสมัยใหม่ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางปรากฏการณ์จากปัจเจกชนนิยมไปเป็นคตินิยมส่วนรวมหรือส่วนรวมนิยม (Collectivism) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการเช่นการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบบสังคมนิยมในสหภาพโซเวียตในปี ค.ศ. 1917 และจีนในปี ค.ศ. 1949 อิทธิพลของความรู้สึกเกี่ยวกับ

ความเสมอภาคในการแจกจ่ายความมั่งคั่งและรายได้และอิทธิพลของแนวความคิดรัฐสวัสดิการ เป็นต้น

6. การพัฒนา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในประเทศโลกที่สาม) หมายถึง ความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มหากานธีเรียกว่า “การตระหนักถึงศักยภาพของมนุษย์” (Realization of the Human Potential) นั่นก็คือการเพิ่มความสามารถของคนที่จะเป็นผู้กำหนดชะตากรรมของตนเอง

7. การพัฒนาหมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ และหลายมิติของโครงสร้างทางสังคมทัศนคติของคนทั่วไปสถาบันแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อขจัดความยากจนและลดความไม่เสมอภาคทางสังคมให้น้อยลง

8. การพัฒนามีความสัมพันธ์กับความเป็นสมัยใหม่และการทำให้เป็นอุตสาหกรรม กล่าวคือการทำให้เป็นอุตสาหกรรมเป็นเพียงแง่มุมหนึ่งของการเป็นสมัยใหม่และการเป็นสมัยใหม่เป็นเพียงแง่มุมหนึ่งของการพัฒนา

9. การพัฒนา (ในระดับปัจเจกบุคคล) หมายถึง การเพิ่มขึ้นของทักษะและความสามารถ การมีความเป็นอิสระมากขึ้นการมีความคิดสร้างสรรค์การควบคุมตนเองการมีความรับผิดชอบและความอยู่ดีกินดี

10. การพัฒนา (ในระดับปัจเจกบุคคล) หมายถึง ความผูกพันทางด้านค่านิยมที่บุคคลมีต่อเป้าหมายทางสังคมความผูกพันด้านค่านิยมดังกล่าวนี้รวมไปถึงความผูกพันที่บุคคลมีต่อความเปลี่ยนแปลงความกล้าเสี่ยงตัดสินใจการพัฒนาเศรษฐกิจความเสมอภาคทางเศรษฐกิจการยอมให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการหลีกเลี่ยงการขัดแย้งความหวังโยในชาติและความเสียสละ

11. การพัฒนาหมายถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผนวกกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากหรือเกิดขึ้นพร้อมๆ กับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากความหมายข้างต้นของการพัฒนาจะพบว่าอาจมองการพัฒนาได้ในหลายระดับความหมายเป็นนามธรรมของแนวคิด (Level of Abstraction of Concept) คือระดับระบบ (โลก - รัฐ - ชาติ - องค์กร - กลุ่ม) และระดับปัจเจกบุคคล นอกจากนี้การพัฒนายังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงและการแปลงรูป (Transformation) ทั้งทางด้านกายภาพและจิตวิทยาด้วย การพัฒนาไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้เพียงชั่วข้ามคืนแต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นและคลี่คลายมาเป็นลำดับในช่วงเวลาของประวัติศาสตร์มาตรฐานที่เคยใช้เป็นเกณฑ์หรือดัชนีในการอธิบายหรือตัดสินใจพัฒนาในอดีตที่ผ่านมาอาจนำมาใช้ไม่ได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน มาตรฐานการพัฒนาจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงและที่สำคัญการพัฒนาไม่ใช่สิ่งที่จะลอกเลียนหรือเป็นแบบอย่างสำเร็จรูปเสมอไปอีกนัยหนึ่งก็คือ ไม่มีแบบจำลองการพัฒนาแบบใดที่ถือเป็นสากล

สมพรเทพสิทธิ(2550 : 4-6)กล่าวว่า บริบทของไทยอาจจำแนกความหมายของการพัฒนาได้ดังนี้

1. ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2525 คำว่า “พัฒนา” หมายถึง “ทำให้เจริญ”

2. พระบาทสมเด็จพระอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้นำเยาวชนและเจ้าหน้าที่ในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพระตำหนักจิตรลดารโหฐานในวันที่ 14 ตุลาคม 2512 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “คำว่าพัฒนาคืออย่างไรก่อนอื่นเราต้องทราบว่ “พัฒนา” คือมุ่งให้เกิดความเจริญก้าวหน้าคือมุ่งให้คนมีความสุขสบายคั้งนั้นทุกคนจึงมุ่งที่จะพัฒนา” จากพระบรมราโชวาทที่อัญเชิญมาแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคือการทำให้ทุกคนมีความเจริญก้าวหน้ามีความสุขสบายและการพัฒนานั้นเป็นหน้าที่ของทุกคน

3. ในเอกสารเรื่อง “การพัฒนาคน” ของพระธรรมปิฎกได้อธิบายคำว่า “พัฒนา” แปลว่าเจริญหรือทำให้เจริญซึ่งตรงกับศัพท์ในพระพุทธศาสนาว่า “ภาวนา” คำว่า “ภาวนา” นอกจากแปลว่า เจริญแล้วยังแปลว่าทำให้เกิดมีขึ้นเช่นเมตตาภาวนาทำให้เกิดมีความเมตตาสมถภาวนาทำให้เกิดความสงบทางใจวิปัสสนาภาวนาทำให้เกิดปัญญาอรุณรู้คำว่าภาวนาในพระพุทธศาสนายังหมายถึง “การฝึกอบรม” การฝึกอบรมจึงมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาพระพุทธศาสนาถือว่าผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมดีแล้วเรียกว่า อุดตพญฺ์โตคือผู้ที่ฝึกตนแล้วพระบรมศาสดาได้ยกย่องผู้ที่ฝึกอบรมตนว่า “ในบรรดามนุษย์ทั้งหลายผู้ที่ฝึกอบรมตนแล้วเป็นผู้ประเสริฐสุด”

4. สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชได้ประทานพระคำรัสเรื่อง “ศาสนธรรมเพื่อการพัฒนาชีวิตและสังคม” เนื่องในสัปดาห์ส่งเสริมศาสนาและจริยธรรมในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ ตึกสันติไมตรีทำเนียบรัฐบาลในวันที่ 1 ธันวาคม 2532 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “การสร้างสรรคที่เรียกได้ว่าเป็นการพัฒนานั้นควรเป็นการสร้างสรรคที่ท้ทำให้ชีวิตและสังคมดีขึ้นเป็นต้นว่ามีความสงบสุขมากขึ้นมีความปลอดภัยมากขึ้นมีปัญหาและความทุกข์ยากต่างๆลดน้อยลงจนถึงหมดสิ้นไปเพราะฉะนั้นการกระทำใดๆก็ตามหากไม่ก่อให้เกิดผลดีดังกล่าวแก่ชีวิตและสังคมแล้วก็กล่าวไม่ได้ว่าเป็นการพัฒนาตามความหมาย อันแท้จริงของคำว่าพัฒนาแม้ว่ามนุษย์จะสามารถสร้างสรรคสิ่งต่างๆในทางวัตถุได้อย่างวิจิตรพิสดารมากขึ้นมีเครื่องใช้ไม้สอยสะดวกสบายและรวดเร็วขึ้นแต่ถ้าชีวิตและสังคมกลับมีความสงบสุขและความปลอดภัยเป็นต้นน้อยลงก็กล่าวไม่ได้ว่าชีวิตและสังคมนั้นพัฒนาคือดีขึ้นหรือเจริญขึ้น”

ณัฐพันธ์ เขจรันนทน์ (2551 : 265) กล่าวว่า การพัฒนาองค์การ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบภายในองค์การ โดยที่มีการวางแผนล่วงหน้าในเรื่องต่างๆ อาทิ กำหนดผู้รับผิดชอบขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลกระทบและวิธีแก้ไขเพื่อให้องค์การ

สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จากความหมายของการพัฒนาดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การพัฒนาองค์การ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบภายในองค์การ โดยบุคลากรทุกระดับในองค์การ มีการวางแผนล่วงหน้าและเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันเพื่อให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ความสำคัญของการพัฒนา

การพัฒนาเป็นกระบวนการกระทำให้เกิดขึ้น หรือมีทิศทางวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนา คือ การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ทุกคนบนโลก โดยการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย (2542) กล่าวว่า “การพัฒนาชุมชน” คือ กระบวนการที่มีขึ้นเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชนบท โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและความคิดริเริ่มจากชุมชน หลักการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่สำคัญมี 6 ประการ ได้แก่

1. การช่วยเหลือตนเอง (Self Help)
2. การให้ประชาชนมีส่วนร่วม
3. การใช้ประชาธิปไตยเป็นแนวทางดำเนินงาน
4. การใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่น
5. การทำความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. การติดตามและประเมินผล

หลักการพัฒนาชุมชนที่สำคัญ เน้นการจัดองค์กรชุมชน การให้การศึกษาชุมชนและการเปลี่ยนแปลงชุมชน โดยมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่อเนกประสงค์ระดับหมู่บ้านหรือตำบล และเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้นำท้องถิ่นและชาวบ้าน เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านระบุงบปัญหาความต้องการและระดมชาวบ้านให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านพัฒนา โดยรัฐบาลจะเป็นผู้สนับสนุนในส่วนที่เกินขีดความสามารถของชาวบ้านและมีจุดมุ่งหมายให้ชาวบ้านพึ่งตนเองได้ในที่สุด

สายหยุด ใจสำราญ และสุภาพร พิศาลบุตร (2549 : 52-53) กล่าวว่า ผลสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาองค์การ มีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาองค์การเป็นกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะขององค์การอย่างมีแผนซึ่งจะต้องกระทำโดยตระหนักถึงภาวะแวดล้อมขององค์การตลอดเวลา
2. การพัฒนาสมรรถนะขององค์การ จะเน้นในเชิงกระบวนการของกลุ่ม และขององค์การเป็นที่ตั้ง โดยกระบวนการเหล่านี้จะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์การ ได้ใช้ศักยภาพ หรือสติปัญญาความสามารถอย่างเต็มที่
3. เน้นทีมงานเป็นเป้าหมาย เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมขององค์การเป็นส่วนรวม
4. เน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการเกี่ยวกับวัฒนธรรมของทีมงาน
5. เน้นการดำเนินการเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์การทั้งระบบใหญ่และระบบย่อย
6. ใช้การวิจัยการปฏิบัติการเป็นแม่แบบ
7. ใช้ที่ปรึกษาหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาช่วยให้คำปรึกษา
8. ยุทธศาสตร์อันสำคัญยิ่งของการพัฒนาองค์การก็คือ การใช้เครื่องมือทางการพัฒนาองค์การเข้าสอดแทรก
9. กระบวนการเปลี่ยนแปลงจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง
10. มุ่งหวังที่จะให้ได้มาซึ่งผลงานสูงสุดขององค์การ ทั้งในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความมีสุขภาพสมบูรณ์ขององค์การ

สิริชัย วิชโรท (2525 ; อ้างถึงใน สรนรายณ์ ศรีเพชร. 2552 : 14) กล่าวว่า การพัฒนาชนบทแบบนี้ว่ามีความสำคัญ 3 ประการคือ

1. เป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้คนในชนบทพัฒนาตนเอง และปรับคนเพื่อร่วมมือหรือทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. เป็นการระดมให้เกิดความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชนบท

3. เป็นการเพิ่มพูนความสามารถในการพัฒนาของคนชนบท

จากความสำคัญของการพัฒนาดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่กระทำต่างๆ ในสังคม เศรษฐกิจ ของประเทศ เพื่อทำให้เกิดความมั่นคง ทำให้เกิดก้าวหน้า ความเจริญ ความปลอดภัยของประชาชน โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนเกิดประโยชน์อันสูงสุดในการพัฒนา

วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนา

ประเทศไทยมีการพัฒนาดังแต่ พ.ศ. 2504 มีวิวัฒนาการการพัฒนามาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายแตกต่างกัน ตามนโยบายของรัฐบาล ปัจจุบันนี้ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11

ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558: ออนไลน์)

1 วัตถุประสงค์

1.1 สร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา และเสริมสร้างสมรรถนะกำลังคน สามารถประกอบอาชีพเพื่อ ดำรงชีวิตและสนับสนุนการแข่งขันของประเทศ

1.2 เสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างครบวงจร ตั้งแต่การส่งเสริมการป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ สามารถลดการเจ็บป่วยและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

1.3 สร้างระบบคุ้มครองทางเศรษฐกิจสังคมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้ คนไทยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2. เป้าหมาย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ เมื่อสนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่10 ในปี2554 ดังนี้

2.1 เป้าหมายเชิงคุณภาพ คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาใหม่ความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงใน การดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2.2 เป้าหมายเชิงปริมาณ

2.2.1 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55

2.2.3 เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลัง แรงงานทั้งประเทศ 10,000 คน

2.2.4 จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 10 คนต่อประชากร

2.2.5 อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี

2.2.6 ลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้5 อันดับแรก ได้แก่ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดสมอง โรคเนื้องอกร้าย

2.2.7 ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึง

2.2.8 ลดคดีอาชญากรรมลงร้อยละ 10

นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสู่ประชาชน ได้อย่างดีเยี่ยมซึ่งได้กำหนดเป้าหมายของพัฒนา แบ่งออกเป็น

1. เป้าหมายด้านการพัฒนา ได้แก่

1.1 ด้านเศรษฐกิจ แก้ปัญหาของประชาชนในชนบทต่อเนื่องจากที่ได้ดำเนินการไว้แล้วในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในด้านเกษตรกรรมของประชาชนชนบทในเขตล้าหลัง ให้มีอาหารเพียงพอแก่ผู้บริโภค มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งส่งเสริมทางด้านการผลิต การตลาดและการจ้างงานในชนบทเขตปานกลางและก้าวหน้า เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ

1.2 ด้านสังคม ให้ประชาชนในชนบทเข้าถึงบริการสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งให้มีความสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด และมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดวิถีชีวิตของตนเองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนในชาติ (จปร.)

2. เป้าหมายพื้นที่ปฏิบัติการ

กำหนดลำดับความสำคัญของพื้นที่เป้าหมายเพื่อปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความหนาแน่นของปัญหาที่ประชาชนในชนบทเผชิญอยู่จริง กล่าวคือ

2.1 พื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะด้อยในทางเศรษฐกิจและเผชิญปัญหาอยู่ 4 หรือ 5 ประเภท จากปัญหาทางด้านความไม่สะดวกในการคมนาคม และไม่มั่นคงในการถือครองที่ดินทำกิน ผลผลิตหรือรายได้ต่ำ สุขภาพอนามัยไม่ดี ขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ และขาดความรู้ในการปรับปรุงคุณภาพชีวิต จะเป็นพื้นที่ที่ต้องเร่งรัดพัฒนาเป็นอันดับแรก หรือเรียกว่าพื้นที่พัฒนาที่อยู่ในระดับล้าหลัง ซึ่งมีอยู่จำนวน 5,787 หมู่บ้านทั่วประเทศ แยกเป็นภาคเหนือ 1,065 หมู่บ้าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2,684 หมู่บ้าน ภาคกลาง 954 หมู่บ้าน และภาคใต้ 1,084 หมู่บ้าน

2.2 พื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะด้อยในทางเศรษฐกิจและเผชิญปัญหาอยู่ 1 ถึง 3 ประเภท จากที่กล่าวข้างต้นจะเป็นพื้นที่ที่ต้องเร่งรัดการพัฒนาเป็นอันดับรองลงมาหรือที่เรียกว่าพื้นที่พัฒนาที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีอยู่ 35,514 หมู่บ้านทั่วประเทศ แยกเป็นภาคเหนือ 6,672 หมู่บ้าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17,990 หมู่บ้าน ภาคกลาง 5,731 หมู่บ้าน และภาคใต้ 5,121 หมู่บ้าน

2.3 พื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีศักยภาพทางการผลิตสูงและมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี รวมทั้งมีปัญหาดังกล่าวข้างต้นอยู่เบาบางมาก จะเป็นพื้นที่พัฒนาตามปกติหรือที่เรียกว่าพื้นที่พัฒนาที่อยู่ในระดับก้าวหน้า ซึ่งมีอยู่ 11,621 หมู่บ้านทั่วประเทศ แยกเป็นภาคเหนือ 3,079 หมู่บ้าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,845 หมู่บ้าน ภาคกลาง 6,221 หมู่บ้าน และภาคใต้ 476 หมู่บ้าน

กระบวนการพัฒนาองค์การ

ความสำเร็จของการพัฒนาจะต้องอาศัยกระบวนการที่เกิดจากการพัฒนาองค์การ โดยหน่วยงานของรัฐมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการพัฒนา ทั้งเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การศึกษา คุณภาพชีวิตและทุก ๆ ด้านพร้อมกันนี้ต้องเป็นการพัฒนาทั้งทางด้านวัตถุและบุคคลด้วย

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2551 : 125-126) กล่าวว่า รูปแบบของการพัฒนาองค์การว่า โดยทั่วไปตั้งอยู่บนพื้นฐานของรูปแบบการเปลี่ยนแปลงของเลวิน โดยการวินิจฉัยจะถูกนำไปปฏิบัติในช่วงระหว่างของขั้นการละลายพฤติกรรม ส่วนการเปลี่ยนแปลง จะถูกแนะนำอย่างระมัดระวังผ่านการเข้าแทรกที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อสถานการณ์ที่องค์การเผชิญอยู่หรือเพื่อความเหมาะสมกับสภาพขององค์การในขณะนั้น และสุดท้าย การติดตามผลอย่างเป็นระบบเป็นการคงสภาพพฤติกรรมหรือสถานการณ์ที่พึงปรารถนาขององค์การ โดยมีกระบวนการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ขั้นละลายพฤติกรรม เป็นการวินิจฉัย ประเมินสถานการณ์และระบุถึงกลยุทธ์ในการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม
2. ขั้นเปลี่ยนพฤติกรรม คือ การเข้าแทรก นำกลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงไปปฏิบัติผ่านการร่วมมือและประสานงานที่เพิ่มขึ้น
3. ขั้นคงพฤติกรรม คือ การติดตามผล ระบุถึงปัญหาที่ไม่คาดคิด และผลกระทบ ประเมินความมีประสิทธิภาพของกลยุทธ์

ฉัตรุพันธ์ เขจรนันท์ (2551 : 265-269) กล่าวว่า การพัฒนาองค์การเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบภายในองค์การ โดยที่มีการวางแผนล่วงหน้าในเรื่องต่าง ๆ อาทิ กำหนดผู้รับผิดชอบขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลกระทบและวิธีแก้ไขเพื่อให้้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ภายได้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาองค์การยังเป็นวิธีการที่เป็นระบบในการสร้างการเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ 2 ประการต่อไปนี้

1. เป้าหมายกระบวนการ มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการในการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล เช่น การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา และการจัดการความขัดแย้งระหว่างสมาชิก เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกสามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ

2. ผลลัพธ์รวม การพัฒนาองค์การจะให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ขององค์การ โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการปรับตัวขององค์การให้สามารถดำเนินงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม โดยใช้เทคนิคในระดับต่าง ๆ ขององค์การเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการกระบวนการในการพัฒนาองค์การมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การวินิจฉัย เป็นขั้นตอนเริ่มต้นในการพัฒนาองค์การ ภายหลังจากการรับรู้ปัญหา นักพัฒนาองค์การ จะทำเพื่อที่จะกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งปรับปรุงพฤติกรรมของระบบ โดยอาศัยความรู้จากการวิจัยและเทคนิคการพัฒนาองค์การประกอบกัน

2.2 การปฏิบัติ ผู้ทำหน้าที่พัฒนาองค์การจะดำเนินการพัฒนาองค์การ โดยประยุกต์วิธีการต่าง ๆ ตามแผนการที่กำหนด เพื่อให้การพัฒนาองค์การดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพโดยการวัดและประเมินความก้าวหน้าของแผนการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อที่จะปรับปรุงให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 การเสริมแรง ผู้ทำหน้าที่พัฒนาองค์การต้องทำการประเมินผลการดำเนินงานว่าประสบผลตามที่ต้องการเพียงใด ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินงานเหมาะสมกับสถานการณ์ จากนั้นทำการเสริมแรงและทำพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงให้คงตัว เพื่อให้พฤติกรรมที่ต้องการคงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ผันแปรหรือย้อนกลับสู่สภาวะเดิม เนื่องจากความเฉื่อยที่เกิดขึ้นของบุคคลหรือกลุ่ม ตลอดจนติดตามผลเพื่อทำการปรับปรุงและเสริมแรงให้ระบบที่ต้องการคงอยู่อย่างต่อเนื่องเทคนิควิธีการที่นิยมใช้ในการพัฒนาองค์การมีดังนี้

2.3.1 การพัฒนาระดับองค์การมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพโดยรวมขององค์การ โดยใช้เทคนิคดังนี้

2.3.1.1 การสำรวจข้อมูลย้อนกลับ

2.3.1.2 การประชุมร่วมกัน

2.3.1.3 การออกแบบโครงสร้างใหม่

2.3.1.4 องค์การแบบขนาน

2.4 การพัฒนาระดับกลุ่ม เป็นการพัฒนาศักยภาพในกลุ่มย่อยขององค์การ โดยใช้เทคนิคดังนี้

2.4.1 การสร้างทีมงาน

2.4.2 การให้คำปรึกษาด้านกระบวนการ

2.4.3 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

2.5 การพัฒนาระดับบุคคล เป็นการทำให้บุคคลในองค์กรปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและทุ่มเทให้กับงานอย่างเต็มที่ โดยใช้เทคนิคดังนี้

- 2.5.1 การฝึกความอ่อนไหว
- 2.5.2 การเจรจาเรื่องบทบาท
- 2.5.3 การออกแบบงานใหม่
- 2.5.4 การวางแผนอาชีพ

จากกระบวนการพัฒนาองค์กรดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพ นอกจากการกำหนดแนวทางและเลือกวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมแล้ว จะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ อย่างเรียบร้อย โดยผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาองค์กรต้องวางแผนปฏิบัติการในการพัฒนาองค์กรดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยการพัฒนาองค์กรที่จะประสบความสำเร็จนั้น สามารถดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้ คือ การให้ความสำคัญนับถือต่อบุคคล ความเชื่อมั่นและการสนับสนุนความเท่าเทียมกันของอำนาจ ความเปิดเผยหรือโปร่งใส และการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ

ความหมายของการบริการสาธารณะ

การให้บริการสาธารณะนั้นเป็นแนวทางหรือวิธีการที่หน่วยงานของรัฐจัดทำขึ้นเพื่อให้บริการแก่ประชาชนให้ได้รับความสะดวก ได้มีนักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการบริการสาธารณะไว้ดังนี้

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2544 : 21) กล่าวว่านโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะทำหรือไม่ทำเป็นการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคมโดยผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ พรรคการเมือง สถาบันราชการ ข้าราชการและประมุขของประเทศ ทั้งนี้เป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก และเป็นกิจกรรมที่ชอบด้วยกฎหมาย

มานิตย์ จุมปา (2547 : 76-77) ได้ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่ฝ่ายปกครองได้กระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น การคมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2551 : 31) ได้ให้ความหมายว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องจัดทำขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมเป็น

การให้บริการแก่ประชาชนหรือการดำเนินการอื่นเพื่อสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งการให้บริการสาธารณะจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขสองประการ คือ เป็นกิจกรรมที่นิติบุคคลมหาชนเป็นผู้ดำเนินการหรือมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ และเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะและตอบสนองความต้องการของประชาชน

จากความหมายของการบริการสาธารณะดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐจัดทำขึ้นหรืออยู่ในความอำนาจการของฝ่ายปกครองเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ โดยส่วนรวม เป็นกิจกรรมการกระทำของรัฐบาลหรือแนวทางการเลือกตัดสินใจแนวทางการกระทำของรัฐบาลเพื่อบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนด

หลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ หรือกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองเป็นฝ่ายจัดทำหรือมอบให้เอกชนดำเนินการย่อมจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือหลักเกณฑ์เดียวกันทั้งสิ้นจึงจะถือว่าเป็นการบริการสาธารณะคือ หลักความเสมอภาค ได้มีนักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การบริการสาธารณะไว้ดังนี้

กุลธน ชนาพงศธร (2542 : 11) กล่าวว่า ความเห็นเกี่ยวกับหลักการให้บริการสาธารณะไว้ดังนี้

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอมิใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริการหรือผู้ปฏิบัติงาน
3. หลักความเสมอภาคบริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอหน้าและเท่าเทียมกัน ไม่มีการใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มใดในลักษณะแตกต่างจากกลุ่มคนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด
4. หลักความปลอดภัย ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการบริการจะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ
5. หลักความสะดวก บริการที่จัดให้แก่ผู้บริการจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติได้ง่าย สะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากร ไม่มากนัก ทั้งยังไม่มีสร้างภาวะยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้ใช้บริการมากจนเกินไป

มิลเลท (Millett, 1954 ; อ้างถึงใน สุกัญญา โอภาสกุล, 2544 : 16-17) กล่าวว่า เป้าหมายของการบริการสาธารณะว่ามีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การสร้างความพึงพอใจในการบริการแก่ประชาชน โดยมีหลักการหรือแนวทาง ดังนี้

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานคติที่ว่า คนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่มุมของกฎหมาย ได้แก่ การแบ่งแยกก็คั่นในการให้บริการประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นเอกชนที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน
2. การให้บริการที่ตรงต่อเวลา (Time Service) หมายถึง ในการให้บริการจะต้องมองว่าการให้บริการสาธารณะจะต้องตรงต่อเวลา ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิผลเลยถ้าไม่ตรงต่อเวลา ซึ่งสร้างความไม่พึงพอใจแก่ประชาชน
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ(Ample Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะต้องมีจำนวนการให้บริการอย่างเหมาะสม มิลเลท เห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงต่อเวลาจะไม่มี ความหมายเลยถ้าจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ให้บริการสร้าง ความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลักไม่ใช่ยึดความพึงพอใจของหน่วยงานที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการกระทำหน้าที่ให้มากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547 : 31) กล่าวว่า กฎหมายของการบริการสาธารณะ คือ หลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะนี้ถูกสร้างขึ้นมาให้มีส่วนร่วมคล้ายกันกับหลักทั่วไปของกฎหมายเกี่ยวกับบริการสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงสถานภาพของบริการสาธารณะ กฎหมายของการบริการสาธารณะ หรือหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการจัดทำบริการสาธารณะประกอบด้วยหลัก 3 ประการดังนี้

1. หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักว่าด้วยความเสมอภาคที่มีต่อการบริการสาธารณะเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญประการแรกในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้เนื่องจากการที่รัฐเข้ามาจัดทำบริการสาธารณะนั้น รัฐมิได้มีจุดมุ่งหมายที่จัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของผู้ใด โดยเฉพาะ ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิ ในการบริการสาธารณะอย่างเสมอภาคกัน ผู้ใช้บริการ

สาธารณะประเภทเดียวกันย่อมอยู่ในสถานะ เท่าเทียมกันและคนทุกคนซึ่งใช้บริการสาธารณะเดียวกันจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน

2. หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง การบริการสาธารณะเป็นกิจการที่มีความจำเป็นสำหรับประชาชน ดังนั้นหากบริการสาธารณะหยุดชะงักลงไปด้วยเหตุผลใดก็ตาม ประชาชนผู้ให้บริการย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายได้ด้วยเหตุผลนี้ บริการสาธารณะจึงต้องมีความต่อเนื่องในการจัดทำหลักว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณะเป็นผลที่เกิดขึ้น โดยตรงจากหลักที่ว่าด้วยความต่อเนื่องของรัฐเป็นหัวใจสำคัญของการบริการสาธารณะ ความต่อเนื่องของบริการสาธารณะเป็นหลักตามรัฐธรรมนูญ หลักการที่สำคัญของหลักว่าด้วยความต่อเนื่องของบริการสาธารณะคือนิติบุคคลมีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะจะต้องดำเนินการจัดทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดเวลา หากมีกรณีที่เกิดการหยุดชะงักจะต้องมีการรับผิดชอบและในกรณีที่เกิดการหยุดชะงักในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การมหาชน องค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลจะต้องดำเนินการแทน เพื่อเป็นหลักประกันการต่อเนื่องของการบริการสาธารณะ

3. หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีความหมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริการสาธารณะให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการสาธารณะอยู่เสมอ โดยสภาพการจัดทำบริการสาธารณะให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการสาธารณะอยู่เสมอ โดยสภาพการจัดทำบริการสาธารณะทั่ว ๆ ไปที่มีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการของประชาชน เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่มีความต้องการของประชาชนเปลี่ยนแปลงข้อควรพิจารณาสองประการที่เกี่ยวข้องกับหลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริการสาธารณะทางปกครองได้และในขณะเดียวกัน ผู้ใช้บริการสาธารณะทางปกครองไม่มีสิทธิใด ๆ ที่จะดำรงรักษาสภาพของบริการสาธารณะนั้นไว้ได้ ซึ่งหมายความว่าเจตจำนงของฝ่ายปกครองที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกบริการสาธารณะทางปกครองนั้น ได้แต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้ใช้บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม ผู้ใช้บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมเองก็อยู่ภายใต้หลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน

จากหลักเกณฑ์สำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การจัดทำบริการสาธารณะไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปกครองจัดทำเองหรือมอบให้เอกชนเป็นผู้จัดทำ หลักพื้นฐานในการจัดทำบริการสาธารณะก็อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน คือ หลักว่าด้วยความเสมอภาค หลักว่าด้วยความต่อเนื่อง และหลักว่าด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะในปัจจุบันและในอนาคต โดยเฉพาะตามกรอบของแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2536 : 11-14 ; อ้างถึงใน ชาญณรงค์ วิริยะศัพท์. 2546 : 21-25) กล่าวว่าหลักการให้บริการแบบครบวงจรหรือการพัฒนาการให้บริการในเชิงรุกจะต้องเป็นไปตามหลักการดังนี้

1. ยึดการตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนเป้าหมาย

เป้าหมายแรกของการจัดบริการแบบครบวงจร คือ การมุ่งประโยชน์ของประชาชนผู้รับบริการ ทั้งผู้ที่มาติดต่อขอรับบริการ และผู้ที่อยู่ในฝ่ายที่ควรจะได้รับบริการเป็นสำคัญซึ่งมีลักษณะดังนี้

1.1 ข้าราชการจะต้องถือว่าการให้บริการเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องพยายามจัดบริการให้ครอบคลุมผู้ที่อยู่ในข่ายที่ควรจะได้รับบริการทุกคน

1.2 การกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติและการใช้ดุลยพินิจจะต้องคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นหลัก โดยพยายามให้ผู้รับบริการได้สิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับอย่างสะดวกและรวดเร็ว

1.3 ข้าราชการจะต้องมองผู้รับบริการว่ามีหลักฐานและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับคน มีสิทธิที่จะรับรู้ ให้ความเห็น หรือโต้แย้งด้วยเหตุผลได้อย่างเต็มที่

2. ความรวดเร็วการให้บริการ

ระบบราชการจำเป็นที่จะต้องตั้งเป้าหมายในอันที่จะพัฒนาการให้บริการให้มีความรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งอาจกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ

2.1 การพัฒนาข้าราชการ ให้มีทัศนคติ มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้เกิดความชำนาญงาน มีความกระตือรือร้น และกล้าตัดสินใจในเรื่องที่อยู่ในอำนาจของตน

2.2 การกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจให้มากขึ้นและปรับปรุงระเบียบวิธีการทำงานให้มีขั้นตอน และใช้เวลาในการให้บริการให้เหลือน้อยที่สุด

2.3 การพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ที่จะทำให้สามารถให้บริการได้เร็วขึ้น

3. การให้บริการจะต้องเสร็จสมบูรณ์

ความสำเร็จสมบูรณ์ของการให้บริการ หมายถึง การเสร็จสมบูรณ์ตามสิทธิประโยชน์ที่ผู้รับบริการจะต้องได้รับ โดยที่ผู้รับบริการไม่จำเป็นต้องมาติดต่อบ่อยครั้ง ซึ่งลักษณะที่ดีของ

การให้บริการที่เสร็จสมบูรณ์ก็คือ การบริการที่แล้วเสร็จในการติดต่อเพียงครั้งเดียวหรือไม่เกิน 2 ครั้ง

4. ความกระตือรือร้นในการให้บริการ

ความกระตือรือร้นในการให้บริการ เป็นเป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาการให้บริการในเชิงรุก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังมีความรู้สึกว่าการติดต่อขอรับบริการจากทางราชการเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และเจ้าหน้าที่ไม่ค่อยเต็มใจที่จะให้บริการ ดังนั้นจึงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการบริการของรัฐ และต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาของการสื่อสารทำความเข้าใจกัน ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการพยายามให้บริการด้วยความกระตือรือร้นแล้ว ก็จะทำให้ผู้รับบริการเกิดทัศนคติที่ดี ขอมรับฟังเหตุผล คำแนะนำต่าง ๆ มากขึ้น และเต็มใจที่จะมารับบริการในเรื่องอื่น ๆ อีก นอกจากนี้ความกระตือรือร้นในการให้บริการยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริการนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความสมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในที่สุด

5. การให้บริการด้วยความถูกต้องสามารถตรวจสอบได้

การพัฒนาการให้บริการแบบครบวงจรนั้น ไม่เพียงแต่จะให้บริการที่เสร็จสมบูรณ์เท่านั้น แต่จะต้องมีความถูกต้องชอบธรรมทั้งในแง่ของนโยบายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ และถูกต้องในเชิงศีลธรรมจรรยาด้วย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจของข้าราชการเป็นสำคัญ ดังนั้นการใช้ดุลยพินิจในการให้บริการประชาชนจึงต้องเป็นไปอย่างถูกต้องและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งการตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้บังคับบัญชา หรืออาจเป็นการตรวจสอบจากภายนอก ซึ่งที่สำคัญที่สุดคือ การตรวจสอบโดยประชาชน และประการสุดท้ายก็คือ การตรวจสอบโดยอาศัยความสำนึกรับผิดชอบในเชิงศีลธรรมและจรรยาทางวิชาชีพของตัวข้าราชการเอง

6. ความสุภาพอ่อนน้อม

เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจะต้องปฏิบัติต่อประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการด้วยความสุภาพอ่อนน้อม ซึ่งจะทำให้ผู้มารับบริการมีทัศนคติที่ดีต่อข้าราชการและการติดต่อกับทางราชการ อันจะส่งผลให้การสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างกันเป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น ความสุภาพอ่อนน้อมในการให้บริการนั้น จะเกิดขึ้นก็โดยการพัฒนาทัศนคติของข้าราชการให้เข้าใจว่า คนมีหน้าที่ในการให้บริการและเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญรวมทั้งมีความรู้สึกเคารพในสิทธิและศักดิ์ของผู้มาติดต่อขอรับบริการ

7. ความเสมอภาค

การให้บริการแบบครบวงจร จะต้องถือว่าข้าราชการมีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการแก่ประชาชนโดยเสมอภาคกัน ซึ่งจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข ดังนี้

7.1 การให้บริการจะต้องคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับบริการด้วย ทั้งนี้เพราะประชาชนบางส่วนของประเทศ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีข้อจำกัดในเรื่องความสามารถในการที่จะ

ติดต่อขอรับบริการจากรัฐ เช่น มีรายได้น้อย ขาดความรู้ความเข้าใจ หรือข้อมูลข่าวสารที่เพียงพออยู่ในพื้นที่ห่างกันทิวกันดาร เป็นต้น ดังนั้น การจัดบริการของทางราชการจะต้องคำนึงถึงกลุ่มนี้ด้วย โดยจะต้องพยายามนำบริการไปให้ผู้รับบริการตามสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ การลดเงื่อนไขในการรับบริการให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้รับบริการ

กฤษร หนาพงศธร (2528 : 50 ; อ้างถึงใน สุภสิทธิ์ โตสกุลวรรณ. 2547 : 11) กล่าวว่า หลักการให้บริการ ประกอบด้วย

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ คือ ประโยชน์และบริการที่องค์กรจัดให้จะต้องตอบสนองต่อความต้องการของคนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
2. หลักความสม่ำเสมอ คือ การให้บริการต้องดำเนิน ไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมิใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน
3. หลักความเสมอภาค บริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอหน้าและเท่าเทียมกันไม่มีการ ใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มใด ในลักษณะแตกต่างกันบุคคลกลุ่มอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน
4. หลักความปลอดภัย บริการที่จัดมาใช้บริการต้องเป็นบริการที่มีความปลอดภัยต่อผู้มาใช้บริการ
5. หลักความสะดวกบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการ จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติได้ง่ายสะดวกสบายสิ้นเปลืองทรัพยากร ไม่มากนักและไม่เป็นการสร้างภาระยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการหรือผู้รับบริการมากจนเกินไป

โกวิทย์ พวงงาม (2552 : 413) กล่าวว่า หลักการบริการสาธารณะมีปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้วางข้อกำหนดและทิศทางอย่างเป็นระบบระเบียบ แต่ในระดับปฏิบัติเพื่อบังคับใช้แผนนั้น ก็ปรากฏปัญหาและอุปสรรคมากมาย ประเด็นปัญหาก็คือ แม้ว่าทิศทางและแผนการกระจายอำนาจจะถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ แต่กระบวนการของการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่จากส่วนราชการต่าง ๆ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับดำเนินไปอย่างไร้ระบบระเบียบ ซึ่งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ได้แก่
  - 1.1 การถ่ายโอนภารกิจที่เกิดขึ้นยังคงเป็นไปอย่างจำกัด ทั้งนี้ จะกระจุกตัวอยู่เฉพาะภารกิจในกลุ่ม โครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต อีกทั้งกิจกรรมที่มีการถ่ายโอนจริงก็จำกัดเฉพาะในบางกิจกรรมเท่านั้น เช่น การก่อสร้างและบำรุงรักษาถนน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการอาหารเสริมนมและอาหารกลางวัน การสงเคราะห์เบี้ยผู้สูงอายุ เป็นต้น

1.2 การถ่ายโอนภารกิจยังไม่เป็นไปอย่างสอดคล้องระหว่างภารกิจงบประมาณ บุคลากร แนวปฏิบัติ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นผลทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินกิจกรรมที่มีการถ่ายโอนได้เนื่องจากข้อจำกัดในด้านทรัพยากร อีกทั้งในหลายกิจกรรม แม้ที่ท้องถิ่นจะมีความพร้อมในการจัดทำแต่ก็พบว่ายังขาดการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจในกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่

1.3 กระบวนการถ่ายโอนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนราชการผู้ถ่ายโอนเป็นอย่างมากแต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าปัญหาว่าส่วนราชการต่าง ๆ มักจะถ่ายโอนให้เฉพาะภารกิจหน้าที่ แต่ในด้านวัสดุอุปกรณ์ แนวปฏิบัติ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับมิได้มีการส่งมอบอย่างเป็นระบบระเบียบอันนำไปสู่ปัญหาการจัดทำภารกิจนั้น ๆ

2. ปัญหาในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การขาดการบูรณาการระหว่างแผนการกระจายอำนาจกับทิศทางการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินทั้งระบบ เป็นผลให้สถานะของการซ้อนทับและแข่งขันในเชิงบทบาทระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการต่าง ๆ ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป เนื่องจากทิศทางที่ปรากฏในแผนการกระจายอำนาจย่อมหมายถึงการลดขนาดและถอนตัวตัวเองออกไปของส่วนราชการต่าง ๆ แต่ในทางปฏิบัติ ทิศทางการปฏิรูประบบบริการราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังแสดงให้เห็นว่าส่วนราชการต่าง ๆ จะยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญในพื้นที่การบริหารปกครองนอกศูนย์กลางต่อไป เช่น การสร้างระบบบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ ในด้านหนึ่งแม้ว่าจะจะเป็นความพยายามแก้ปัญหาการรวมศูนย์อำนาจที่เป็นไปอย่างกระจัดกระจาย (Fragmented Centralism) แต่ในอีกด้านหนึ่งก็เท่ากับเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการปกครองท้องถิ่น โดยรัฐ (Local State Government) ให้คงอยู่ควบคู่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความสำเร็จหรือล้มเหลวของกระบวนการกระจายอำนาจและการจัดระบบการบริการสาธารณะในระดับท้องถิ่นนั้น ส่วนสำคัญอยู่ที่บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ ในอันที่จะผลักดันกระบวนการถ่ายโอนทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ แต่ในปัจจุบันองค์กรสำคัญดังกล่าวกลับต้องพบกับปัญหาอุปสรรคทั้งในเชิงสถาบัน ซึ่งต้องอิงแอบและอาศัยความร่วมมือและผลักดันจากรัฐบาลที่ส่วนกลางค่อนข้างมาก รวมถึงปัญหาในเชิงองค์กร ซึ่งยังมีบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหารค่อนข้างจำกัด เป็นผลให้การทำงานดำเนินไปอย่างยากลำบาก

4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการในการให้บริการสาธารณะ ประเด็นในเรื่องภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน มักจะให้ความสำคัญกับเรื่องการค้าโยนภารกิจ แต่ยังคงขาดความสนใจอย่างเพียงพอต่อเรื่องวิธีการในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ภายใต้ข้อกำหนดในปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยยังคงมีช่องทางในการจัดทำภารกิจค่อนข้างจำกัด โดยมากมักจะเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผ่านการใช้ทรัพยากรทางการบริหารภายในองค์กรของตนเองเป็นหลัก แต่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการบริหารในยุคปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทางเลือกใหม่ ๆ ในการจัดหาบริการสาธารณะให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและยกระดับการบริการสาธารณะให้เกิดขึ้น และที่สำคัญจะเป็นการป้องกันปัญหาของการเติบโตไปสู่ความเป็นระบบราชการ (Bureaucratization) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังเช่นที่เกิดขึ้นกับระบบราชการส่วนกลาง

จากปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ปัญหาจากปัจจัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการค้าโยนภารกิจหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปัญหาเกี่ยวกับวิธีการในการให้บริการสาธารณะ ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญยิ่ง

บทบาทท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ถือเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชนมากที่สุด ประชาชนทุกพื้นที่ ทุกภูมิภาค มีความเกี่ยวข้องกับ อปท. ในพื้นที่นั้น ๆ ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ดังนั้นท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทุกคน

เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2536: 14-15 ; อ้างถึงใน สุภสิทธิ์ โดสุกุลวรรณ. 2547 : 12) กล่าวว่า การบริการสาธารณะ คือ การสร้างความพึงพอใจในการบริการแก่ประชาชนโดยมีหลักการหรือแนวทาง ดังนี้

1. การให้บริการอย่างเสมอภาค (equitable service) หมายถึง ความยุติธรรมในการบริหารงานภาครัฐที่มีฐานคติที่ว่า คนทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้น ประชาชนทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในแง่มุมของกฎหมาย ไม่มีการแบ่งแยกก็ดกันในการให้บริการ ประชาชนจะได้รับการปฏิบัติในฐานะที่เป็นเอกชนที่ใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน

2. การให้บริการที่ตรงต่อเวลา (Time Service) หมายถึง ในการให้บริการจะต้อง

มองว่าการให้บริการสาธารณะจะต้องตรงต่อเวลา ผลการปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐจะถือว่าไม่มีประสิทธิผลเลยถ้าไม่ตรงต่อเวลา ซึ่งสร้างความไม่พึงพอใจแก่ประชาชน

3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (Ample Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะต้องมีจำนวนการให้บริการอย่างเหมาะสม (the right quantity at the right geographical location) เห็นว่าความเสมอภาคหรือการตรงต่อเวลาจะไม่มีควมหมายเลยถ้ามีจำนวนการให้บริการที่ไม่เพียงพอและสถานที่ตั้งที่ให้บริการ สร้างความไม่ยุติธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับบริการ

4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (Continuous Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยยึดประโยชน์ของสาธารณะเป็นหลักไม่ใช่ยึดความพึงพอใจของหน่วยงาน ที่ให้บริการว่าจะให้หรือหยุดบริการเมื่อใดก็ได้

5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (Progressive Service) หมายถึง การให้บริการสาธารณะที่มีการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติงาน ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการกระทำหน้าที่ให้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม

ธีรศักดิ์ พานิชวิทย์ (2556 : ออนไลน์) กล่าวว่า การบริการสาธารณะถือเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งของท้องถิ่น แบ่งงานออกเป็นหลายส่วน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การบริการน้ำประปา ไฟฟ้า และถนนต้องทั่วถึงชุมชนด้านคุณภาพชีวิต เช่น การดูแลเด็กและเยาวชน สนับสนุนด้านการศึกษา ช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้พิการ ในขณะเดียวกัน เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อน อปท. ในท้องถิ่น จะต้องเป็นหัวอกในการแก้ไขปัญหาให้อย่างทันที่ เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภา จะรู้ปัญหาของท้องถิ่นดีกว่าส่วนภูมิภาค เพราะส่วนภูมิภาคจะมาจากที่อื่น ต้องมาตามตำแหน่งตามสายงาน ตามที่กระทรวง ทบวง กรม แต่งตั้ง แต่ท่านที่จะเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ไม่ว่าจะในระดับ อบต. อบจ. หรือเทศบาลจะเป็นคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ที่รู้ปัญหาว่าท้องถิ่นต้องการอะไรบ้าง มีจุดด้อยจุดเด่นตรงไหนบ้างเรียกได้ว่าเป็นคนที่รู้ข้อมูลลึกซึ้ง

วุฒิสาร ตันไชย (2558 : ออนไลน์) กล่าวว่า บทบาทการบริการสาธารณะของส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ภารกิจในฐานะผู้ปฏิบัติ ซึ่งหมายถึงภูมิภาคยังคงปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนในการปฏิบัติงาน ดำเนินการบางอย่างในฐานะตัวแทนของราชการส่วนกลาง และภารกิจที่ภูมิภาคจะต้องดำเนินการเมื่อมีการถ่ายโอน หรือ การมอบอำนาจให้กับท้องถิ่นในการดำเนินการบริการสาธารณะ ในกรณีนี้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคควรจะมีบทบาท ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการเป็นการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนทางวิชาการ โดยการหาความรู้ เทคนิค และวิธีการพัฒนา และดำเนินการใหม่ ๆ และถ่ายทอดให้กับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ การถ่ายทอดองค์ความรู้ (Know - how) การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. งานอำนวยการ เช่น ระบบทะเบียน ระบบการใช้ที่ดิน ระบบการจดทะเบียนรถ การจดทะเบียนสัตว์ ทั้งนี้แม้ว่าจะมีการมอบอำนาจให้กับท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการแล้ว แต่ระบบอำนวยการใหญ่ต้องมีศูนย์กลาง ต้องมีจุดรวมที่จะบริหารและเห็นภาพรวม และเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลในการมองเห็นภาพเหล่านี้ เพราะฉะนั้นลักษณะของการอำนวยการที่จะมีฐานข้อมูลเห็นภาพรวมของประเทศในแต่ละเรื่อง แต่ละด้านก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่

3. งานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องการจากสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ จะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้ความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นก็เพื่อให้ภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำให้เกิดการคานอำนาจกันระหว่างท้องถิ่นกับผู้รับผลประโยชน์ในท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ ประชาชน

4. งานกำกับ ตรวจสอบการใช้อำนาจของท้องถิ่นในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบเป็นการตรวจสอบในเชิงมาตรฐาน ซึ่งจะต้องมีมาตรฐานกลาง อันเป็นมาตรฐานพื้นฐานที่มีความจำเป็นเพื่อให้ท้องถิ่นปฏิบัติให้ได้อย่างน้อยให้ถึงมาตรฐานขั้นต่ำ แต่ทั้งนี้ท้องถิ่นสามารถปฏิบัติงานดำเนินการให้สูงกว่ามาตรฐานของรัฐได้ และการกำกับดูแล ตรวจสอบอีกลักษณะหนึ่งเป็นการตรวจสอบ กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการใช้อำนาจ ซึ่งราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคจะต้องทำหน้าที่ในการตรวจสอบ กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

5. การสร้างระบบสนับสนุน (Back up) ให้กับท้องถิ่นระบบการสนับสนุนเป็นการสนับสนุนให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างระบบประกันให้กับผู้รับบริการ หรือ ประชาชนว่า ประชาชนจะได้รับบริการที่ดี

6. การส่งเสริมประสิทธิภาพท้องถิ่นการส่งเสริมประสิทธิภาพท้องถิ่นเป็นบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในช่วงเปลี่ยนผ่าน ซึ่งจะต้องสร้างความเข้มข้นในการส่งเสริมขีดความสามารถของท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากบทบาทท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ในภาวะเศรษฐกิจยุคปัจจุบัน เรื่องการบริการสาธารณะท้องถิ่นมีบทบาทอยู่แล้ว เช่น เรื่องการจ้างงาน ท้องถิ่นสามารถที่จะทำได้เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ขณะนี้มีปัญหาเรื่องคนว่างงานมาก ท้องถิ่นใดที่มีงบประมาณในการจ้างงาน ก็น่าจะมีการเพิ่มการจ้างงานเพื่อเป็นการกระตุ้นรายรับของภาคประชาชน ช่วยให้ค่าครองชีพของประชาชนดีขึ้นได้

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด รูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่น เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมาย

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเองเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กันมากกับแนวคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจ (Decentralization) ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 15) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนา และการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น ให้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจและดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนด

รศ.ดร. รัตนา เสริมพงศ์ (2546 : 9) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองตามท ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้แทนอำนาจประชาชน เรียกว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระ ภายใต้กรอบ นโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

มานิตย์ จุมปา (2546 : 547) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รัฐมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์การในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยอาศัยหลักตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 คือ เน้นให้ประชาชนปกครองตนเอง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบริหาร เพื่อบำบัดความต้องการของประชาชนภายใต้ขอบเขตกฎหมายที่กำหนด

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐบาลที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน ยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยเห็นว่าความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2540 : 10-12) กล่าวว่า ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจากแนวคิดในการปกครองท้องถิ่นยึดตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง และสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยได้สรุปไว้ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบบประชาธิปไตยเพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประ โยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้ง จะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่น จะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคย มีความชำนาญชำนาญในกรใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือการปกครองตนเองมิใช่เป็นการแบ่งครองอันเกิดจากคำสั่งเบียดเบียน การปกครองตนเอง คือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิธีการประชาธิปไตยต่าง ๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหของท้องถิ่นของตน

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หรือ การกระจายอำนาจไปในระดับต่ำที่สุด คือ รากหญ้า ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบ การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบบประชาธิปไตยมีหลาย องค์ประกอบแต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่งก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหา และความต้องการที่แตกต่างกันการแก้ปัญหา หรือ จัดบริการ โครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุดท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหา และเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่นและไม่มี ส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการ ดังกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุก อย่าง และไม่แน่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะ ท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้ว ภาระของรัฐบาลก็จะผ่อนคลายไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่าง ๆ ที่ รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความ ต้องการ และปัญหาต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชน ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหา และความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไป

ยังหน่วยเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การที่จะได้รับเลือกตั้งย่อมต้องการการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น เป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทยผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียงล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

6. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกันแนวความคิดในการพัฒนาชนบทพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมามีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เช่นนั้นแล้ว การพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นขี้ดไล่ หรือ กิ่งหยิบยื่นไล่” เกิดความคาดหวังว่าทุกปีจะมี “ลาถลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาชนบทแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงจะทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

โกวิทย์พวงงาม (2549 : 15-17) กล่าวว่าความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย เนื่องจาก

1. องค์การปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนรวมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง
2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน เพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้าง จะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองในระดับชาติโดยง่าย
3. การปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะต้องเริ่มทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจการบริหาร การเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมืองในที่สุด

4. การปกครองท้องถิ่น อาจจะต้องทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วย เหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ก็จะส่งผลทำให้เกิดความสับสนและมีความวิตกกังวลต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

5. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับค่านิยมศรัทธาจากประชาชน จึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูงขึ้น

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็นสองด้าน คือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหาร กล่าวคือในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยและเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหาร เป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางสนองแก้ปัญหาด้วยตนเอง ด้วยกลไกการบริหารต่าง ๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การจัดการ และการงบประมาณ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น การใช้งบประมาณของรัฐบาล และหน่วยการปกครองท้องถิ่นยังเป็นการให้ประชาชนปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่โดยตรงซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2542 : 8) กล่าวว่า ได้จำแนกวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอ ที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงเนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นที่ ย่อมมีความแตกต่างกันการรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้าหน่วยการ

ปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงินใช้ที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะ โดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

จากวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น ก็เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลทั้งในด้านการเงิน คำนวณผล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล และหน่วยการปกครองท้องถิ่นยังเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนโดยตรง

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ พบได้ว่าองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีพื้นที่หรือชุมชนอยู่ในความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีสมาชิกและผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนซึ่งได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

อุทัย หิริญโต(2542 : 22) กล่าวว่า ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่า การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการ

ปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎหมายที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ 40,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดคน โยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยมีส่วนร่วม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่ที่เดียวคงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

อรรถ กิจผล (2544 : 187) กล่าวว่า องค์การปกครองท้องถิ่นถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการบริการสาธารณะแก่ประชาชนที่มาจากหลักการกระจายอำนาจภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ซึ่งการที่ท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. มีการกำหนดพื้นที่หรือชุมชนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบให้ชัดเจน
2. มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจากประชาชน โดยมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารในเขตความรับผิดชอบ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการปกครองตนเองของการปกครองท้องถิ่น
4. มีการโอนอำนาจหน้าที่หลากหลายและยืดหยุ่น เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
5. มีความอิสระในการบริหาร โดยมีฐานะทางกฎหมายมีอำนาจในการหารายได้ การจัดทำงบประมาณรายจ่าย มีแหล่งรายได้ และบุคลากร

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีพื้นที่หรือชุมชนอยู่ในความรับผิดชอบชัดเจน สมาชิกและผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชน กระจายอำนาจให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองมีงบประมาณเป็นของตนเอง และอยู่ในการกำกับดูแลจากส่วนกลาง

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดหลักการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้ “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณสุข โภคและสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานฯ นอกจากนี้ในหมวด 9 ตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 ได้กำหนดให้รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในกากรกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะโดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังกำหนดอำนาจของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และการเสนอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

ความหมายของการกระจายอำนาจปกครอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักในการดูแลประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของหลักการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

สิตางค์ แสงสุริย์วัชชรา (2545 : 12) กล่าวถึง การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจ คือ หลักการจัดระเบียบการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย เป็นการถ่ายโอนภารกิจหรือถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง

สยาม คำปรีดา (2547 : 128) นิยามการกระจายอำนาจ หมายถึง การบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจบางส่วนให้แก่หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจดำเนินกิจการภายในอาณาเขตของตนเองด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กรนั่นเอง โดยราชการส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมแต่ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ

ปธานสุวรรณมงคล(2552 : 150) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจ หมายถึง กลไกที่สำคัญสำหรับประชาชนสังคมในทางการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องการทำประชาคมเป็นการรวมตัวของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสพบปะผู้ปกครอง ทั้งนี้ในส่วนของการปกครองท้องถิ่นเองก็มีความพยายามเพิ่มแนวทางที่ใช้กันบ่อยครั้ง โดยเฉพาะเรื่องการประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมประชาคมตำบล

จากความหมายของการกระจายอำนาจปกครองดังกล่าวพอสรุปได้ความว่า หลักการกระจายอำนาจ เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักในการดูแลประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจปกครอง มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง มีการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ตามความต้องการของประชาชน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2551 :11) กล่าวว่า พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ

ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรศักดิ์ส่วนภูมิภาคและอากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง เป็นสำคัญ รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานกลาง เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

สถาบันพระปกเกล้า (2555 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจว่าทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น เทศบาลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยสาระสำคัญเป็นหลักการกระจายอำนาจ ได้แบ่งหลักการกระจายอำนาจมี 4 ประการ คือ

1. มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีองค์กรเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์กรของรัฐบาลกลาง การเป็นนิติบุคคลก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน องค์กรเหล่านี้จะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจปกครอง เพราะหากองค์กรนั้นไม่มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์กรเหล่านี้จะไม่ผิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางประจำอยู่ในภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่อำนาจอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของตนเอง หากแต่ควรมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้

3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นเฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่านี้ ถึงกับสมัครเข้ารับการเลือกเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเองก็อาจทำได้

4. งบประมาณเป็นของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้นด้วยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีและบริหารรายได้ด้วยตนเอง นี่เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

จากความสำคัญของการกระจายอำนาจพอสรุปได้ความว่า ความสำคัญของการกระจายอำนาจ รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่

รูปแบบของการปกครองท้องถิ่น

ปัจจุบันประเทศไทยได้แบ่งรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไว้ 5 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา แต่ผู้วิจัยขอนำรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลมากล่าว เพราะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล โดยปกติจะประกอบด้วยหลายหมู่บ้านหลายชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีชื่อและเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง โดยเฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแบบการปกครองที่สะท้อนการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริงอันเป็นการตอบสนองต่อนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของรัฐบาลที่จะให้อำนาจการบริหารแก่หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่น

สามารถบริหารงานที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นได้ด้วยตนเองตามอำนาจหน้าที่และมีอิสระในการตัดสินใจ ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด

โกวิท พวงงาม (2542 : 169-170) กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เดิมสภาตำบล ได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎร เป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบลโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท
2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบล ให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้องหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ทำให้โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ มีดังนี้

1. โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน อบต.โคกไม้ 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิก 6 คน อบต.โคกไม้ 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน
2. โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เลือกตั้งแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

การยุบองค์การบริหารส่วนตำบลถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลโคกไม้จำนวนประชากรทั้งหมดไม่ถึงสองพันคน ทั้งเป็นเหตุให้ไม่สามารถที่จะดำเนินการบริหารงานพื้นที่นั้น ให้มีประสิทธิภาพในลักษณะขององค์การบริหารส่วนตำบลได้หรือองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศยุบองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และ 42 วรรคสองและวรรคสาม

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาตำบลและรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ
3. รายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

1. มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
2. มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้
  - 2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
  - 2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูล

ฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 2.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

- 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
- 3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
- 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.8 การควบคุมดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้จากรัฐบาล เช่น เงินอุดหนุน เงินกู้ และเงินจากองค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง เพื่อพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2544 : 179) กล่าวว่า เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นที่ต้องทำหน้าที่พัฒนาพื้นที่ในตำบลให้เจริญ ตามรายได้และงบประมาณในตำบล นอกจากนี้ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นที่เกิดจากการฆ่าสัตว์ ซึ่งแต่เดิมองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บให้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหลายทาง ซึ่งแบ่งเป็นหมวดได้ดังนี้

1. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม
  - 1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
  - 1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
  - 1.3 ภาษีป้าย
  - 1.4 อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากสัตว์
  - 1.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ล้อเลื่อน
  - 1.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ
  - 1.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา
  - 1.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน
  - 1.9 อากรรังนกนางแอ่น
  - 1.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
  - 1.11 อากรประทานบัตร ใบอนุญาตและอาชญาบัตรการประมง
  - 1.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
  - 1.13 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
  - 1.14 ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม
  - 1.15 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
  - 1.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
  - 1.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม

- 1.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่กฎหมายกำหนด
2. เงินอุดหนุนรัฐบาล
3. รายได้ทรัพย์สินและรายได้ประเภทอื่น ๆ
  - 3.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 3.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 3.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 3.4 เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
  - 3.5 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
  - 3.6 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. เงินกู้ โดยมีหลักการ ดังนี้
  - 4.1 กู้จาก กระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
  - 4.2 การกู้ตาม ข้อ 4.1 กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
  - 4.3 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย
5. แหล่งที่มาของรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 5.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองจากภาษีอากรต่าง ๆ ได้แก่
    - 5.1.1 ภาษีบำรุงท้องที่
    - 5.1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
    - 5.1.3 ภาษีป้าย
    - 5.1.4 อากรฆ่าสัตว์
  - 5.2 รายได้ที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับทั้งจำนวน เมื่อมีการจัดเก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่
    - 5.2.1 เงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยรังนกนางแอ่น
    - 5.2.2 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล
    - 5.2.3 เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาต และอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง
    - 5.2.4 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
    - 5.2.5 ค่าธรรมเนียมและจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
  - 5.3 รายได้ที่ได้รับการจัดสรรให้เมื่อมีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
    - 5.3.1 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน อากรเมื่อจัดเก็บได้ในจังหวัด

จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ กฎหมายว่าด้วยการนั้น (พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ร.บ. รถยนต์)

5.3.2 ค่าภาคหลวงแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียม เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

5.3.3 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เมื่อจัดเก็บได้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้แบ่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกระทรวงมหาดไทย

5.4 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องออกข้อบัญญัติตำบลเพื่อจัดเก็บเพิ่มขึ้นตามกฎหมายนั้น เป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจออกข้อบัญญัติเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้น อัตราที่เรียกเก็บตามบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

6. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

6.1 เงินเดือน

6.2 ค่าจ้าง

6.3 เงินค่าตอบแทนอื่นๆ

6.4 ค่าใช้สอย

6.5 ค่าวัสดุ

6.6 ค่าครุภัณฑ์

6.7 ค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

6.8 ค่าสาธารณูปโภค

6.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น ๆ

6.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่กฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

7. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

7.1 นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย

7.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

7.3 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งคณะหรือบางคนพ้นจากตำแหน่ง

เมื่อเห็นว่ามีผลกระทบฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

จากรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลพอสรุปได้ความว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่สำคัญตามกฎหมายในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การให้บริการทางสังคม การดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่าย ซึ่งเป็นภาระค่อนข้างมากสำหรับ อบต. กฎหมายได้กำหนดให้ อบต. มีรายได้บางประเภทเป็นของตนเองเพื่อให้สามารถบริหารกิจการภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ได้ เช่น รายได้จากภาษีอากร รายได้จากค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รายได้จากเงินอุดหนุน

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรมีส่วนร่วม อันจะเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการตำบลขึ้นนั้น ต่อมาในวันที่ 1 มีนาคม 2509 กระทรวงมหาดไทยได้คำสั่งที่ 275/2509 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) ขึ้น โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกัน เช่นเดียวกันกับแบบการปกครองของสุขาภิบาล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการ(พรทิพย์ คำพอ. 2544 : 49)

โกวิท พวงงาม (2552 : 254-256) กล่าวว่า ใน พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 236 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบลโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ คือ

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล
2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่

รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับความยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตาม (มาตรา 43) ซึ่งในปี 2542 มีจำนวนอยู่ 6,369 แห่ง

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ดังนี้

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎร
2. อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง
3. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
  - 3.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 3.2 พิจารณาให้ความเห็นร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
  - 3.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
4. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
5. ประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี
6. ปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัย หรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดแต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย
7. ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน เป็นเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และการจัดการประชุม

คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หนึ่งคน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสองคน แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง
2. คณะผู้บริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
  - 2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและ

แผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2 จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3 รายงานการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

3. ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

4. ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใด ให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

5. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

6. ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานส่วนตำบล ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

2. องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิกูล

2.3 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.6 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

2.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

3. องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 3.1 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 3.2 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 3.3 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 3.4 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 3.5 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 3.6 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3.7 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 3.8 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 3.9 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 3.10 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 3.11 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3.12 การท่องเที่ยว
- 3.13 การผังเมือง

4. ให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลและอาจจัดแบ่งการบริหารงาน ออกเป็น

- 4.1 สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.2 ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้
  - 1.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
  - 1.4 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
  - 1.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ทูลให้
  - 1.6 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้

- 1.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- 1.8 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้
  - 2.1 เงินเดือน
  - 2.2 ค่าจ้าง
  - 2.3 เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
  - 2.4 ค่าใช้สอย
  - 2.5 ค่าวัสดุ
  - 2.6 ค่าครุภัณฑ์
  - 2.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
  - 2.8 ค่าสาธารณูปโภค
  - 2.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
  - 2.10 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มิใช่กฎหมายหรือระเบียบของ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความคิดเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้
3. เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามี การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน
4. หากปรากฏว่าคณะกรรมการบริหารกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งหมดหรือคณะกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ตามคำแนะนำของนายอำเภอ

อำเภอหนองกี่

ข้อมูลทางกายภาพ

อำเภอหนองกี่ (2558 : ออนไลน์) อำเภอหนองกี่ อยู่ห่างจากที่ว่าการ จังหวัดบุรีรัมย์ ประมาณ 85 กิโลเมตร อำเภอหนองกี่มีเนื้อที่ประมาณ 385 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 240,625 ไร่

อำเภอหนองกึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอหนองบุญมากจังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอเสิงสางจังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอนางรอง และอำเภอขามิ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

เขตการปกครองอำเภอหนองกึ่ง จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาค ออก เป็น 10 ตำบล ดังนี้

1. ตำบลหนองกึ่ง จำนวน 8 หมู่บ้าน
2. ตำบลเข็ยปราสาท จำนวน 10 หมู่บ้าน
3. ตำบลเมืองไผ่ จำนวน 18 หมู่บ้าน
4. ตำบลคอนอะราง จำนวน 15 หมู่บ้าน
5. ตำบลโลกสว่าง จำนวน 9 หมู่บ้าน
6. ตำบลทุ่งกระตาดพัฒนา จำนวน 12 หมู่บ้าน
7. ตำบลทุ่งกระเด็น จำนวน 9 หมู่บ้าน
8. ตำบลท่าโพธิ์ชัย จำนวน 9 หมู่บ้าน
9. ตำบลโลกสูง จำนวน 8 หมู่บ้าน
10. ตำบลนุกระสัง จำนวน 10 หมู่บ้าน

อำเภอหนองกึ่ง จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ออกเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 11 แห่ง ดังนี้

1. เทศบาลตำบลหนองกึ่ง ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลหนองกึ่ง บางส่วนของตำบลทุ่งกระตาดพัฒนาและบางส่วนของตำบลทุ่งกระเด็น
2. เทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อขุนศรี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองกึ่ง (นอกเขตเทศบาลตำบลหนองกึ่ง)
3. เทศบาลตำบลคอนอะราง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคอนอะรางทั้งตำบล
4. องค์การบริหารส่วนตำบลเข็ยปราสาท ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเข็ยปราสาททั้งตำบล
5. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไผ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลเมืองไผ่ทั้งตำบล
6. องค์การบริหารส่วนตำบลโลกสว่าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโลกสว่างทั้งตำบล

7. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระตาดพัฒนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งกระตาดพัฒนา (นอกเขตเทศบาลตำบลหนองกี่)

8. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระเต็น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งกระเต็น (นอกเขตเทศบาลตำบลหนองกี่)

9. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าโพธิ์ชัยทั้งตำบล

10. องค์การบริหารส่วนตำบลโลกสูง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโลกสูงทั้งตำบล

11. องค์การบริหารส่วนตำบลบุกระสัง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบุกระสังทั้งตำบล

อุณหภูมิ / ภูมิอากาศภูมิอากาศของอำเภอ มีอากาศร้อนแห้ง ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวตามมา อุณหภูมิในฤดูหนาวจะอยู่ประมาณ 12 - 16 องศาเซลเซียส ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ถึงเดือน ตุลาคม และจะมีอากาศร้อน อบอ้าวก่อนหน้าที่จะตก ส่วนฤดูร้อนอุณหภูมิจะสูงถึงประมาณ 30 - 40 องศาเซลเซียส

ฤดูกาลในเขตอำเภอหนองกี่ เป็นบริเวณที่มีฤดูฝนสลับกับฤดูแล้งชัดเจน มีฤดูฝน 5 - 6 เดือน และจะมีฤดูแล้ง (ฤดูหนาวกับฤดูร้อน) ประมาณ 5 - 6 เดือน ซึ่งจะมีอากาศร้อนอุณหภูมิสูงตลอดปี ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์ จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีอากาศหนาวและแห้ง ส่วนมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จะพัดเอาอากาศชื้นอบอวลจากมหาสมุทรอินเดีย เข้ามาจึงแบ่งฤดูกาลได้ 3 ฤดู คือ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม สภาพฝนที่ตกนี้เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แต่เป็นฝนที่ให้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรมน้อย เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศมีเทือกเขาบรรทัดและเทือกเขาพนมดงรัก ทอดตัวในแนวตะวันตกและตะวันออก อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัด ทำให้เกิดการกีดขวางของทิศทางลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้ปริมาณน้ำฝนน้อย ฝนที่ตกส่วนใหญ่เป็นฝนที่เกิดจากพายุไซรอนร้อนและดีเปรสชัน ซึ่งเคลื่อนเข้ามาจากทะเลจีนใต้ทางอ่าวตังเกี๋ย ผ่านเวียดนามเข้ามา

ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดผ่านมาจากประเทศจีนพาเอาความหนาวเย็นและความแห้งแล้งเข้ามาครอบคลุมทั้งภาค เริ่มต้นฤดูหนาวประมาณเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ พัดมาจากประเทศจีนตอนใต้และอ่าวไทย ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ได้รับแสงแดดเต็มที่ จึงทำให้อากาศร้อนและแห้งจัด

แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปีน้ำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ อำเภอหนองกุ่มมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ดังนั้นแหล่งน้ำจึงจำเป็นต่อการเพาะปลูกพืช ดังนั้นพื้นที่การเกษตรส่วนใหญ่จึงต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก สำหรับแหล่งน้ำในตำบลจำแนกได้ดังนี้

1. แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอหนองกุ่ม

- ลำน้ำ, ห้วย
- บึง, หนองและอื่นๆ

2. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- เขื่อน
- ฝาย
- บ่อน้ำตื้น

ปริมาณน้ำฝนที่ตกในอำเภอหนองกุ่ม ส่วนใหญ่เป็นฝนที่เกิดจากพายุดีเปรสชัน ซึ่งเคลื่อนตัวมาจากทะเลจีนใต้ผ่านประเทศเวียดนามและลาว เข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีใดพายุดีเปรสชันเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบ่อย จะมีความแห้งแล้งและปริมาณฝนน้อย

เส้นทางคมนาคมทางหลวงหมายเลข 24 จากอำเภอหนองกุ่มผ่าน ไปยัง จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ยังมีเส้นทางในความรับผิดชอบของ กรมโยธาธิการ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่และมีเส้นทางเชื่อม โยงระหว่างหมู่บ้านและตำบลในลักษณะเป็นทางลูกรัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในครั้งนี้ได้มีหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล รายละเอียดดังนี้

อัจฉราพรรณ ห่อทอง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนะของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการใช้งบประมาณในการบริหารเพื่อการพัฒนาศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยอง พบว่าคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนะต่อการบริหารอยู่ในระดับค่อนข้างสูงทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านข้อสนับสนุนและด้านการเป็นข้อจำกัด ส่วนประสิทธิผลของคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเห็นเรื่องแหล่งที่มาของการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมในข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนะของกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการใช้งบประมาณในการบริหารเพื่อพัฒนาอย่างมีข้อสำคัญทางสถิติ

ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธุ์ (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในปี พ.ศ. 2546 พบว่าระดับความโปร่งใสในการบริหารงานอยู่ในระดับสูงอันหมายความว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นไปตามกระบวนการงานที่ปฏิบัติจริง และผลการวิจัยความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ที่ทำการศึกษา อยู่ในระดับมาก

จุฑามาศ จักรแก้ว (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร อบต.ต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณและด้านการควบคุมติดตามผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พัทตร์เพ็ญเพ็ญ เจริญชัย (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเสนานิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ผลการศึกษาพบว่าบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าความถี่ที่ตอบถูก 172 คิดเป็นร้อยละ 81.9 รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก มีค่าความถี่ที่ตอบถูก 140 คิดเป็นร้อยละ 66.7 สุดท้ายมีความรู้ความเข้าใจด้านการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าความถี่ที่ตอบถูก 98 คิดเป็นร้อยละ 46.7

รุ่งโรจน์ เรืองจันทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่รอบ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

สุรวีทย์ คุณยุต. โศ (วงษ์ชาติ) (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พบว่า การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ตามหลักของความโปร่งใสการตรวจสอบงบประมาณโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีปัญหาในเรื่องผู้บริหารซึ่งมาจากการเลือกตั้งยังทำงานพัฒนาชุมชนที่อิงกับฐานเสียงประชาชน เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว และพวกพ้องรายได้จากการจัดเก็บเองและเงินอุดหนุนจากส่วนกลางยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ และมีความล่าช้าการจัดทำข้อบัญญัติไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจในการ

ทำข้อบัญญัติงบประมาณที่จำกัดและน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ โครงการตามแผนมีมากกว่างบประมาณ ไม่จัดลำดับความสำคัญของโครงการ การจัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เป็นธรรม เจ้าหน้าที่และสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่เข้าใจระเบียบการอนุมัติงบประมาณ สภาท้องถิ่นคำนึงถึงผลประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองมากกว่าส่วนรวมการตั้งงบประมาณรายรับมากเกินไป ทำให้การควบคุมรายจ่ายลำบากขาดความสมดุล ไม่มีแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ขาดการสรุปปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่สามารถบริหารงบประมาณตามที่ได้แถลงนโยบายไว้และกฎระเบียบวิธีปฏิบัติเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้ศึกษาคิดว่างบประมาณมีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนของการบริหารงบประมาณ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 ตำบล ซึ่งประกอบด้วย พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 299 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์, 2556 : ไม่มีเลขหน้า)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน(Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 169คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง	38	21
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง	32	18
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย	66	37

ตาราง 3.1 (ต่อ)

องค์การบริหารส่วนตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
องค์การบริหารส่วนตำบลบุกระสัง	33	19
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระเต็น	36	20
องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกระดาดพัฒนา	15	9
องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไผ่	56	32
องค์การบริหารส่วนตำบลเข็ยปราสาท	23	13
รวม	299	169

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการศึกษาวิจัย โดยการศึกษาจากเอกสารตำรา

ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม

2.2 จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามและคำตอบที่ต้องการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ต้องการ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาว่าถูกต้องตามเนื้อหา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงคลัด ข้าราชการบำนาญ อดีตรองนายกเทศมนตรีเมืองบุรีรัมย์

2.3.2 อาจารย์ ดร.สถาพร วิชัยรัมย์ หัวหน้าสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.3.3 นายพิเชษฐ สุขเขียว ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ชัย อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งแล้วนำไปแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลอง (Try Out) ใช้กับพนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.6 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.8024 ซึ่งผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

4. แบบสอบถามจำนวน 169 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 169 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. ลงรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยภาพรวมเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 209)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	ความคิดเห็นในระดับมาก
2.51 – 3.50	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	ความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 – 1.50	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
  - 2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
  - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย(Mean)

S.D.แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติจากข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	169	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	77	45.56
1.2 หญิง	92	54.44
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	28	16.57
2.2 30 - 40ปี	79	46.75
2.3 41 – 50ปี	56	33.14
2.4 51 ปี ขึ้นไป	6	3.55
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ประถมศึกษา	2	1.18
3.2 มัธยมศึกษาตอนต้น	22	13.02
3.3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	11	6.51
3.4 อนุปริญญา/ปวส.	112	66.27
3.5 ปริญญาตรี	21	12.43
3.6 อื่น ๆ โปรด (ระบุ)	1	0.59
4. สถานภาพของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบล		
4.1 พนักงานส่วนตำบล	101	59.76
4.2 ลูกจ้างประจำ	11	6.51
4.3 พนักงานจ้างตาม	17	10.06

ตาราง 4.1(ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4. สถานภาพของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบล		
4.4 พนักงานจ้างทั่วไป	22	13.02
4.5 บุคลากรการเมือง	17	10.06
4.6 อื่น ๆ โปรด (ระบุ)	1	0.59
5. รายได้เฉลี่ย		
5.1 ต่ำกว่า 4,000 บาท ต่อเดือน	2	1.18
5.2 4,000 – 6,000 บาท ต่อเดือน	1	0.59
5.3 6,000 – 9,000 บาท ต่อเดือน	42	24.85
5.4 9,001 – 15,000 บาท ต่อเดือน	83	49.11
5.5 สูงกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน	41	24.26

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 169 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.56 เป็นหญิง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 54.44

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุระหว่าง 30 – 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.75 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 33.14 ส่วนมีจำนวนต่ำที่สุด คือ อายุ 51 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.55

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 66.27 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.02 ส่วนจำนวนต่ำที่สุด คือ ปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59

เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า พนักงานส่วนตำบล มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 59.76 รองลงมา คือ พนักงานจ้างทั่วไป มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.02 ส่วนจำนวนต่ำที่สุด คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59

เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ย พบว่า ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 9,000 – 15,000 บาท ต่อเดือน มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 49.11 รองลงมาคือ ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 6,001 – 9,000 บาท ต่อเดือน มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 24.85 ส่วนจำนวนต่ำที่สุดคือ ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 4,000 – 6,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ดังแสดงในตาราง 4.2 – 4.5 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการจัดทำงบประมาณ	4.22	0.52	มาก
2. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	4.30	0.51	มาก
3. ด้านการควบคุมและติดตามผล	4.13	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	4.23	0.45	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า การศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ

ด้านการจัดหางบประมาณ ($\bar{X} = 4.22$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมและติดตามผล ($\bar{X} = 4.13$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดหางบประมาณโดยภาพรวมและรายชื่อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดหางบประมาณ			
1. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้วิเคราะห์ SWOT (จุดเด่น จุดด้อย โอกาสที่เอื้อและภาวะคุกคาม) ขององค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนก่อนการจัดหางบประมาณ	4.08	0.84	มาก
2. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ได้ประชุมทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนการจัดหางบประมาณ	4.22	0.72	มาก
3. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชุมทบทวนแผนพัฒนา 3 ปี ก่อนการจัดหางบประมาณ	4.38	0.77	มาก
4. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ทำประชาคมและปัญหาของประชาชนก่อนการจัดหางบประมาณ	4.34	0.74	มาก
5. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประมาณการรายรับเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของทางราชการ	4.32	0.77	มาก
6. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะผู้บริหารทุกครั้งก่อนเสนอต่อสภาท้องถิ่น	4.50	0.63	มาก

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
7. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดทำงบประมาณโดยคำนึงถึงการให้ SWOT ให้เกิดประโยชน์	4.16	0.70	มาก
8. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดทำงบประมาณโดยคำนึงถึงแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล	4.32	0.79	มาก
9. คณะผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณ	4.11	0.74	มาก
10. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณ	4.29	0.74	มาก
11. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อกำหนดวิธีแก้ไขปัญหาก่อนการจัดทำงบประมาณ	4.11	0.84	มาก
12. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องในการทำงานงบประมาณ	4.04	0.91	มาก
13. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำข้อเสนอแนะจากหน่วยงานย่อยไปปรับใช้ในการพิจารณาจัดทำงบประมาณ	4.01	0.88	มาก

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
14. หน่วยงานย่อยในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านให้ความร่วมมือในการเสนอความต้องการใช้งบประมาณ	4.14	0.78	มาก
15. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำปัญหาและข้อบกพร่องในการจัดทำงานงบประมาณแต่ละปีมาแก้ไขปรับปรุง ในการจัดทำงานงบประมาณปีต่อไป	4.18	0.82	มาก
16. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดทำงานงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล	4.33	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	0.52	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดทำงานงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับ มากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายโดยผ่านความเห็นชอบของคณะผู้บริหารทุกครั้งก่อนเสนอต่อสภาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ข้อ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชุมทบทวนแผนพัฒนา 3 ปี ก่อนการจัดทำงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.38$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 13. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำข้อเสนอแนะจากหน่วยงานย่อยไปปรับใช้ในการพิจารณาจัดทำงานงบประมาณ ($\bar{X} = 4.01$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ			
17. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.31	0.77	มาก
18. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติ	4.38	0.64	มาก
19. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายเงินในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นขั้นตอนตามระเบียบทางราชการ	4.29	0.86	มาก
20. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประกาศสอบราคา/ประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบทางราชการ	4.39	0.76	มาก
21. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดหาพัสดุในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน	4.30	0.72	มาก
22. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเตรียมเอกสารฎีกาเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบทางราชการ	4.33	0.77	มาก
23. ผู้มีอำนาจเบิกจ่ายเงินในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีความรู้ความเข้าใจระเบียบการเงินและพัสดุ	4.25	0.71	มาก
24. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล	4.22	0.73	มาก
25. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อชุมชน	4.25	0.78	มาก

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
26. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบทางราชการ	4.31	0.69	มาก
27. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแต่งตั้งประชาชนเป็นกรรมการตรวจรับ/ตรวจการจ้าง	4.25	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย	4.30	0.51	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประกาศสอบราคา/ประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบทางราชการ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ข้อ 18. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติ ($\bar{X} = 4.38$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 24. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X} = 4.22$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการควบคุมติดตามผล โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการควบคุมติดตามผล			
28. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบ	4.06	0.72	มาก
29. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ	3.85	1.06	มาก
30. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณภายในองค์กร	4.12	0.75	มาก
31. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ	4.19	0.84	มาก
32. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการควบคุมการเบิกจ่ายเงินและการควบคุมบัญชี	4.37	0.65	มาก
33. องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแต่งตั้งประชาชนเป็นกรรมการในการติดตามผล	4.04	0.92	มาก
34. มีประชาชนร่วมเสนอปัญหา/ร่วมตรวจรับงาน/ประเมิน	4.26	0.87	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.13	0.58	มาก

จากตาราง 4.5 ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกึ่งจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการควบคุมติดตามผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 32. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการควบคุมการเบิกจ่ายเงินและการควบคุมบัญชี ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ ข้อ 34. มีประชาชนร่วมเสนอปัญหา/ร่วมตรวจรับงาน/ประเมิน ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 29. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ($\bar{X} = 3.85$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏดังตาราง 4.6 ดังนี้
 ตาราง 4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในหมู่บ้าน	26	50.98
2.	องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่บริหารชุมชนต้องบริหารชุมชนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป	12	23.53
3.	องค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นศูนย์ประสานงานหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือประชาชน	8	15.68
4.	การทำงานในองค์กรบางครั้งก็ตามความเข้าใจบทบาทของตัวเองแต่ก็ทำตามระเบียบของทางราชการ	3	5.88
5.	อยากให้การบริหารงานของตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	2	3.93
	รวม	51	100.00

จากตาราง 4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในหมู่บ้านจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50.98 รองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่บริหารชุมชน ต้องบริหารชุมชนให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 และองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นศูนย์ประสานงาน หน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือประชาชนจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.68 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
  - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและโปร่งใสต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 8 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 169 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับใช้กับพนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วน

ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อนำกลับมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม แบบสอบถามจำนวน 169 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 169 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่หาและค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดไปหาต่ำสุดได้ดังนี้ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณด้านการจัดทำงบประมาณและด้านการควบคุม และติดตามผลตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในหมู่บ้านรองลงมา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่บริหารชุมชน ต้องบริหารชุมชนให้ยิ่งๆ ขึ้นไปและเป็นศูนย์ประสานงาน หน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือประชาชนตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ และเป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาคำคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดทำงบประมาณด้านการใช้จ่ายงบประมาณและด้านการควบคุมติดตามผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งอาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ได้มีการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะผู้บริหารทุกครั้งก่อนเสนอต่อสภาท้องถิ่น การสำรวจความต้องการและปัญหาของประชาชนก่อนการจัดทำงบประมาณ การประมาณการรายรับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของทางราชการ และมีการจัดทำงบประมาณ โดยคำนึงถึงแผนพัฒนา 3 ปี อันนำไปสู่การบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต่อไป เพราะว่าการจัดทำงบประมาณมีความสำคัญที่ต้องมีการวางแผนและสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนจะเสนอต่อสภา ด้านการใช้จ่ายงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประกาศสอบราคา/ประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบทางราชการและมีการใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการที่

ได้รับการอนุมัติเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ส่วนด้านการควบคุมติดตามผลมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และการควบคุมบัญชี มีประชาชนร่วมเสนอปัญหา/ร่วมตรวจรับงาน/ประเมินและมีการประสานงานให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ จักรแก้ว (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร อบต.ต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุตรดิตถ์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณและด้านการควบคุมติดตามผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านการจัดทำงบประมาณพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้วิเคราะห์ SWOT (จุดเด่น จุดด้อย โอกาสที่เอื้อและภาวะคุกคาม) ขององค์การบริหารส่วนตำบลและชุมชนก่อนการจัดทำงบประมาณได้ประชุม ทบทวนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนการจัดทำงบประมาณ ได้ประชุมทบทวนแผนพัฒนา 3 ปี ก่อนการจัดทำงบประมาณ ทำประชาคมและปัญหาของประชาชนก่อนการจัดทำงบประมาณ มีการประมาณการรายรับเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของทางราชการ ได้จัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะผู้บริหารทุกครั้งก่อนเสนอต่อสภาท้องถิ่น โดยคำนึงถึงการให้ SWOT ให้เกิดประโยชน์ จัดทำงบประมาณ โดยคำนึงถึงแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ งบประมาณ นำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการจัดทำ งบประมาณ ได้จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อกำหนดวิธีแก้ไขปัญหาก่อนการจัดทำงบประมาณ มีการฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องในการทำงานงบประมาณ ได้นำข้อเสนอแนะจากหน่วยงานย่อยไปปรับใช้ในการพิจารณาจัดทำงบประมาณ หน่วยงานย่อยในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านให้ความร่วมมือในการเสนอความต้องการใช้งบประมาณ ได้นำปัญหาและข้อบกพร่องในการจัดทำงบประมาณแต่ละปีมาแก้ไขปรับปรุง ในการจัดทำงบประมาณปีต่อไป จัดทำงบประมาณ สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งโรจน์ เรืองจันทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่รอบ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้องค์การ

บริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่เจ้าหน้าที่งบประมาณ ได้ทำตามขั้นตอนของการจัดทำงบประมาณทุกประการและมีการพัฒนาอบรมอย่างต่อเนื่องจึงทำให้พบผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รอบเนื่องจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารและการจัดทำงบประมาณ ไม่ได้มีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือจัดการฝึกอบรมเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารการทำงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รวมทั้งปลูกฝังให้ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และให้ข้อมูลข้อคิดเห็นหรือเสนอแนะในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้ผู้บริหารสามารถดำเนินการ ได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงจึงทำให้การบริหารงบประมาณได้ไม่ดี จึงทำให้ผลการวิจัยอยู่ในระดับน้อย

2.2 จากผลการวิจัย ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติ ใช้จ่ายเงินในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นขั้นตอนตามระเบียบทางราชการ มีการประกาศสอบราคา/ประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบทางราชการมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดหาพัสดุในองค์การบริหารส่วนตำบลมีเอกสารฎีกาเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบทางราชการ ผู้มีอำนาจเบิกจ่ายเงินในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจระเบียบการเงินและพัสดุ การใช้จ่ายงบประมาณตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเกิดคุณประโยชน์ต่อชุมชนตามระเบียบทางราชการ มีการแต่งตั้งประชาชนเป็นกรรมการตรวจรับ/ตรวจการจ้างผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉาพรรณ ห่อทองคำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการใช้งบประมาณในการบริหารเพื่อการศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยอง พบว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อการบริหารอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านข้อสนับสนุนและด้านการเป็นข้อจำกัด

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการควบคุมติดตามผลพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับสรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเปิดเผยให้ประชาชนได้ทราบ มีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้งบประมาณมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณภายใน

องค์การสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการควบคุมการเบิกจ่ายเงินและการควบคุมบัญชี แต่งตั้งประชาชนเป็นกรรมการในการติดตามผลประชาชนร่วมเสนอปัญหา/ร่วมตรวจรับงาน/ประเมิน ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรวทย์ คุณบุตร. โด (วงษ์ชาติ)

(2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม พบว่าการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนมตามหลักของความโปร่งใสการตรวจสอบงบประมาณโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองก๊ก ได้ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลังอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่องที่จะทำให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามโครงการตามระยะเวลาและตามบัญชีทุกรายการ ส่วนการตรวจสอบการใช้งบประมาณในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม อาจยังไม่รัดกุมเท่าที่ควรจึงก่อให้เกิดปัญหาจากการเตรียมงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ ตลอดจนการตรวจสอบงบประมาณ จึงมีผลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในหมู่บ้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นให้บริการชุมชนให้ยิ่งขึ้น ไปเป็นศูนย์ประสานงาน หน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือประชาชนในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางครั้งต้องเข้าใจบทบาทของตัวเองและทำตามระเบียบของทางราชการการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในปี พ.ศ. 2546 พบว่าระดับความโปร่งใสในการบริหารงานอยู่ในระดับสูงอันหมายความว่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นเป็นไปตามกระบวนการที่ปฏิบัติจริง และผลการวิจัยความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ที่ทำการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทุกระดับได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านงบประมาณมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการตรวจติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ควรมีการตรวจติดตามการใช้จ่ายงบประมาณที่พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทุกระดับได้รับรู้รับทราบ และได้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมและติดตามผล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการในการตรวจสอบงบประมาณและควรจัดให้มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้งบประมาณในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อความโปร่งใสและจะได้มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชน

1.3 ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุดคือการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการบริหารที่มีความโปร่งใส นำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าของชุมชนในหมู่บ้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงบประมาณและมีการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณเป็นระยะ ๆ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการบริหารงบประมาณให้กับประชาชนทราบและเมื่อประชาสัมพันธ์แล้วองค์กรปกครองท้องถิ่นต้องพึงถือปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอน ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ตลอดเวลา เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยถึงความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณในเขตอำเภอใกล้เคียง

2.3 ควรมีการประเมินผลหลังจากการที่ได้มีการนำเอาความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่องทุกระยะเพื่อไปกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมปกครอง. กระทรวงมหาดไทย. (2542). เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง แนวคิดยุทธศาสตร์.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). สถิติข้อมูลการศึกษาท้องถิ่นมีการศึกษา 2550. กรุงเทพฯ
: อสารศึกษาคินแดน.
- _____. (ม.ป.ป.). การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
การศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น.
- กันยา สุวรรณแสง. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : บริษัท รวมสาส์น
(1977) จำกัด.
- กุลชน หนาพงศร. (2542). นโยบายสาธารณะ. เอกสารประกอบการสอนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
การบริหาร สาขาวิทยาการจัดการ. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โกวิท พวงงาม. (2542). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ :
บพิชการพิมพ์.
- _____. (2544). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ
: วิญญูชน.
- _____. (2549). มติใหม่การปกครองส่วนท้องถิ่น วิสัยทัศน์การกระจายอำนาจและการบริหาร
ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เสมารธรรม.
- _____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ
: วิญญูชน.
- จารุวรรณเศรษฐนิท. (2550). ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีของสำนักงานคุม
ประพฤติเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการทำงานบริการสังคมของผู้ถูกคุมความประพฤติ.
วิทยานิพนธ์. ร.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรายุ ทรัพย์สิน. (2540). ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร :
ศึกษาเฉพาะกรณีนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วิทยานิพนธ์. ร.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฬามาศ จักรแก้ว. (2551). ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากร อบต.ต่อการบริหารงบประมาณของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์. ร.ป.ม. (การบริหารและพัฒนา
ประชาคมเมืองและชนบท). อุดรดิตถ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุดรดิตถ์.

- ชนาทวิช วิชิตะกุล. (2546). ความคิดเห็นของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชยากร เทศะบำรุง. (2544). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จราจร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์. ศศ.บ. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชลนิภา รัตตะเวทิน. (2547). ปัญหาการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เขต อำเภอยางตลาด : กรณีศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กาฬสินธุ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2551). คู่มือคู่มือองค์การแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- ชาญณรงค์ วิริยะถัพพะ. (2546). การให้บริการของพนักงานเทศบาลตำบลท่าช้าง จังหวัดจันทบุรี ในทัศนะของประชาชนผู้ใช้บริการ. วิทยานิพนธ์. รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2540). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : ส่วนท้องถิ่น.
- ณัฐพันธ์ เจริญนันท. (2551). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ดินปรัชญพุทธิ. (2549). การบริหารพัฒนา : ความหมาย เนื้อหา แนวทางและปัญหา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิล ธาราโกชน. (2540). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์.
- ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์. (2551). การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อองค์การบริหารซ่อมบำรุงและดูแลรักษาคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในตึกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลศิริราช. สารนิพนธ์ กศ.ม (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรศักดิ์ พานิชวิทย์. (2556). บทบาทท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะ. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2556, จาก <http://www.tessaban.com/newsdetail.php?id>
- นันทวัฒน์บรมานันท์. (2547). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- _____. (2551). หลักการพื้นฐานกฎหมายปกครองฝรั่งเศส. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- นพมาศ ธีรเวทิน. (2539). จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2552). การเมืองท้องถิ่น : การเมืองของใคร โดยใคร เพื่อใคร. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.

ประยูร กาญจนกุล. (2535). กฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.

พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ประเสริฐ บุญเรือง. (2547). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อการบริหารงบประมาณเทศบาล

ตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. รป.ม. (นโยบายสาธารณะ).

มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

“แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551”

(2551,22 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนพิเศษ 40 ง.

พักตร์เพียงเพ็ญ เจริญชัย. (2551). ศักยภาพในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในเขตอำเภอเสนานิคม จังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์. รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์).

ขอนแก่น : คณะวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พุทธพงษ์ คงเล็งศิริวัฒนา. (2546). การบริหารงบประมาณของเทศบาลในการให้บริการสาธารณะ

: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้า

อิสระ. รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

พรทิพย์ คำพอ. (2544). โครงการบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์การบริหารส่วน

ตำบลในการบริหารจัดการพัฒนางานสาธารณสุขชุมชน. รายงานการวิจัยขอนแก่น:

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเชียงใหม่

กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. รป.ม.

(รัฐประศาสนศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพรัช สุขสงญาดี. (2542). ความคิดเห็นของผู้นำท้องถิ่นต่อการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจ

ชุมชนพึ่งตนเอง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์. ศศ.บ.

(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ไพรัช ตระการศิรินนท์. (2550). การคลังภาครัฐ. เชียงใหม่ : ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มานิตย์ จุมปา. (2547). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :

นิติธรรม.

_____. (2546). คู่มือการศึกษาวิชากฎหมายปกครอง โครงการตำราและสื่อการสอนคณะนิติศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : วิทยุชน.

รัชนี้ พิทักษ์ญาติ. (2546). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน. ปัญหาพิเศษ ร.บ. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : บริษัทเพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโคโซน่า จำกัด.

รุ่งโรจน์ เรืองจันทร์. (2553). การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาการบริหารส่วนตำบลไผ่รอบ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. ร.บ. (นโยบายสาธารณะ). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. (2540, 11 ตุลาคม), ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2546). เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหารท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นำกั้ง.

ลาวัญย์ จักรานูวัฒน์. (2540). ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษสาขาวิทยาบริหารธุรกิจสังกัดมหาวิทยาลัยรัฐในเขตกรุงเทพมหานครต่อการจัดการศึกษาภาคพิเศษ. ปริญญาโท กศ.บ. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธุ์. (2546). ความเป็นธรรมมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลดงบัง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (ชนบทศึกษาและการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุพาวรรณ สุขดี. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. ร.บ. (การเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โยธิน คันสนุขุทธ. (2542). จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้งเฮ้าส์.

วุฒิสาร ตันไชย. (2558). บทบาทท้องถิ่นกับการบริการสาธารณะ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/422467>

- ศุภวัฒน์ ปักสรากาญจน์. (2546). การศึกษาเพื่อพัฒนาตัวแบบกระบวนการบริหารมหาวิทยาลัย ภายใต้การกำกับของรัฐ. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ศุภสิทธิ์ โดศุภกวรรณ. (2547). ประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานโยธากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารทั่วไป). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศรณรายณ์ ศรีเพชร. (2552). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา : อำเภอจุน จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าแบบอิสระ. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุกัญญา โอภากุล. (2544). ประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีงานของฝ่ายทะเบียน. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิตางค์ แสงสุรีย์วัชรรา. (2547). การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้้องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรวิทย์ คุณบุตร. โด. (วงศ์ชาติ). (2554). การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกหินแฮ่ อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). การปกครองท้องถิ่นไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557, จาก <http://www.kpilearning.com>.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2544). นโยบายสาธารณะ : แนวคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2540). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : อริยมรรค.
- สมสิน เชิญทอง. (2541). ความคิดเห็นของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่อความเป็นไปได้ในการใช้ระบบงานสาธารณสุขมูลฐานเป็นพื้นฐานของประชาคมท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สยาม คำปรีชา. (2547). สังคมกับการปกครอง. กรุงเทพฯ : ไทยรายวัน.

- สุวรรณ พินิตานนท์. (2543). **รวมวิธีการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เอกสารประกอบการฝึกอบรมการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2543.** กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- สายหยุด ใจสำราญและสุภาพร พิศาลบุตร. (2549). **การพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 7.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุชาติ สุทธิจิระพันธ์. (2543). **ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ต่อคุณภาพและมาตรฐานการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น : กรณีศูนย์ฝึกอบรมวิศวะกรรมเกษตร กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- เสกสรร วัฒนพงษ์. (2542). **ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประสานงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงกับเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรในเขตพื้นที่ทางหลวง หมายเลข 34. (บางนา – บางประกง).** วิทยานิพนธ์. ศศ.บ. (รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. (2556). **การปกครองท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556, แหล่งที่มา : <http://www.dla.go.th>.**
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2555-2559. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2558, จาก <http://www.nesdb.go.th>.**
- อัจฉรา จิรันเทียะ. (2547). **การบริหารงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- อัจฉราพรรณ ห่อทองคำ. (2544). **ทัศนะของกรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการใช้งบประมาณในการบริหารเพื่อการพัฒนา : กรณีศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- อรัญ ธรรมโน. (2548). **ความรู้ทั่วไปทางการคลัง. กรุงเทพฯ : บริษัทไทยวิจัและฝึกอบรม.**
- อรทัย ก๊กผล. (2544). **ธรรมนูญและบทบาทการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. อาณัติ สีจัน ไทย. (2550). ปัญหาการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. รป.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- อุทัย หิรัญโต. (2542). **ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.**
- อำเภอหนองกี่. (2558). **ที่ตั้งและอาณาเขต อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2558, จาก <https://th.wikipedia.org>**

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๖๒๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัล อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.น้อย สุปิงคลัด

ด้วย นางวิรวรรณ ศรีทน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการ
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณ ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชา จุลทริก เป็นประธาน
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอน
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สถาพร วิชัยรัมย์

ด้วย นางวีรวรรณ ศรีทน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการ
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณ ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนอกก็ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชา จุลทริก เป็นประธาน
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอน
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕ ๑๑(๑)/๖๒๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายพิเชษฐ สุขเขียว

ด้วย นางวิวรรณ ศรีทน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการ
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณ ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชชา จุลทริก เป็นประธาน
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอน
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๓๒๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนางรอง

ด้วย นางวีรวรรณ ศรีทน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชา จุลทริก เป็นประธานที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางวีรวรรณ ศรีทน ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๔๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน .....

ด้วย นางวิรวรรณ ศรีทน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ความคิดเห็นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนอก จังหวัดบุรีรัมย์” โดยมี ดร.วิชา จุลทริก เป็นประธานที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่
จังหวัดบุรีรัมย์

*****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จากตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ ข้อมูลที่ตอบจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาพัฒนาท้องถิ่นต่อไป ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อตัวท่าน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ กรุณาตอบตามความจริง การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นางวิรวรรณ ศรีทน

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี

( ) 30 - 40 ปี

( ) 41 - 50 ปี

( ) 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษาตอนต้น

( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

( ) อนุปริญญา/ปวส.

( ) ปริญญาตรี

( ) อื่น ๆ โปรด (ระบุ) .....

4. สถานภาพของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบล

( ) พนักงานส่วนตำบล

( ) ลูกจ้างประจำ

( ) พนักงานจ้างตามภารกิจ

( ) พนักงานจ้างทั่วไป

( ) บุคลากรการเมือง

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)

5. รายได้เฉลี่ย

( ) ต่ำกว่า 4,000 บาท ต่อเดือน

( ) 4,000 - 6,000 บาท ต่อเดือน

( ) 6,001 - 9,000 บาท ต่อเดือน

( ) 9,001 - 15,000 บาท ต่อเดือน

( ) สูงกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับที่ตรงกับหมายเลขที่ตรงกับความเป็นจริงของ
ท่านเพียงคำตอบเดียว

กำหนดให้ ระดับ	5	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
	4	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
	3	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
	2	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
	1	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำงบประมาณ					
1. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้วิเคราะห์ SWOT (จุดเด่น จุด ด้อย โอกาสที่เอื้อและภาวะคุกคาม) ขององค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนก่อนการจัดทำงบประมาณ					
2. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชุมทบทวนแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนการจัดทำงบประมาณ					
3. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชุมทบทวนแผนพัฒนา 3 ปี ก่อนการจัดทำงบประมาณ					
4. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้สำรวจความต้องการและ ปัญหาของประชาชนก่อนการจัดทำงบประมาณ					
5. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประมาณการรายรับ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของทางราชการ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
6. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ได้จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย โดยผ่านความเห็นชอบของคณะผู้บริหารทุกครั้งก่อนเสนอต่อสภาท้องถิ่น					
7. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดทำงบประมาณ โดยคำนึงถึงการใช้ SWOT ให้เกิดประโยชน์					
8. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดทำงบประมาณ โดยคำนึงถึงแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา 3 ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
9. คณะผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำงบประมาณ					
10. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำปัญหาและความต้องการของประชาชนมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการจัดทำงบประมาณ					
11. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อกำหนดวิธีแก้ไขปัญหาก่อนการจัดทำงบประมาณ					
12. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องในการทำงานงบประมาณ					
13. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำข้อเสนอแนะจากหน่วยงานย่อยไปปรับใช้ในการพิจารณาจัดทำงบประมาณ					
14. หน่วยงานย่อยในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านให้ความร่วมมือในการเสนอความต้องการใช้งบประมาณ					
15. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้นำปัญหาและข้อบกพร่องในการจัดทำงบประมาณแต่ละปีมาแก้ไขปรับปรุง ในการจัดทำงบประมาณปีต่อไป					
16. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดทำงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ					
17. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ					
18. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณตามโครงการที่ได้รับการอนุมัติ					
19. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายเงินในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นขั้นตอนตามระเบียบทางราชการ					
20. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประกาศสอบราคา/ประกวดราคาเป็นไปตามระเบียบทางราชการ					
21. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดหาพัสดุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน					
22. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเตรียมเอกสารฎีกาเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบทางราชการ					
23. ผู้มีอำนาจเบิกจ่ายเงินในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีความรู้ความเข้าใจระเบียบการเงินและพัสดุ					
24. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล					
25. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อชุมชน					
26. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามระเบียบทางราชการ					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการควบคุมติดตามผล					
27. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเปิดเผยแก่ประชาชนได้ทราบ					
28. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้งบประมาณ					
29. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณภายในองค์การ					
30. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการควบคุมและตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ					
31. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการควบคุมการเบิกจ่ายเงินและการควบคุมบัญชี					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

*****

ขอขอบพระคุณท่านที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

วีรวรรณ ศรีทน

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	A1	3.7000	.5960	30.0
2.	A2	4.3000	.4661	30.0
3.	A3	4.5667	.5040	30.0
4.	A4	4.6333	.4901	30.0
5.	A5	4.7000	.5350	30.0
6.	A6	4.4333	.5683	30.0
7.	A7	4.7333	.5208	30.0
8.	A8	4.6667	.4795	30.0
9.	A9	4.6000	.4983	30.0
10.	A10	4.6333	.4901	30.0
11.	A11	4.3667	.6687	30.0
12.	A12	4.5000	.5085	30.0
13.	A13	4.5667	.5040	30.0
14.	A14	4.5333	.5713	30.0
15.	A15	4.5000	.5724	30.0
16.	A16	4.7000	.4661	30.0
17.	A17	4.6667	.4795	30.0
18.	A18	4.8667	.3457	30.0
19.	A19	4.7000	.4661	30.0
20.	A20	4.7333	.4498	30.0
21.	A21	4.6333	.4901	30.0
22.	A22	4.7667	.5040	30.0
23.	A23	4.7333	.4498	30.0
24.	A24	4.5000	.5085	30.0
25.	A25	4.6000	.4983	30.0
26.	A26	4.6333	.4901	30.0
27.	A27	4.2667	.6397	30.0
28.	A28	4.2333	.6261	30.0
29.	A29	4.0667	.7849	30.0
30.	A30	4.3667	.7184	30.0
31.	A31	4.4000	.6747	30.0

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 31

Alpha = .8024

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	วีรวรรณ ศรีทน
วันเดือนปีเกิด	20 พฤศจิกายน 2517
สถานที่เกิด	อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	230 ถนนประดิษฐพานะ ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110
ตำแหน่งหน้าที่	รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ 31210
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2543 รับราชการในตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง ที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหาด อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2545 รับราชการในตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง ที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2554 รับราชการในตำแหน่งรองปลัดองค์การบริหารส่วน ตำบลโคกสว่าง ที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอ หนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ จนถึงปัจจุบัน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่โรงเรียน พาณิชยการช่างกลพาณิชยการจังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2539 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่วิทยาลัย เทคนิคบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2549 จบปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐประศาสน ศาสตร์) ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัด บุรีรัมย์ พ.ศ. 2552 จบปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2558 จบปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์